

Amerika grįžta į 'asmeninės diplomatijos' erą

Prezidentas Kennedy pasiskelbė, kad jis planuoja gegužės 31 skristi į Paryžių trijų dienų pasitarimams su Prancūzijos prezidentu De Gaulle.

Washingtono administracijos nariai sako, kad tai bus pats sunkiausias uždavinys prezidentui Kennedžiui, nes Prancūzija ir jos prezidentas ligšiol nerodė didelio noro susitikti su prezidentu Kennedžiu. Kai kurie stebėtojai, aiškindami Prancūzijos laikyseną pastarojoje SEATO konferencijoje, pastebi, kad prancūzai vis dar negalį atleisti už prez. Kennedžio prieš keletą metų padarytą pareiškimą Alžiro, taip pat tebesą piktį dėl JAV neveiklumo Indokinijos konflikte prieš Dienbienphu žlugimą ir JAV akcijos Suez krizėje. Šiuos nesklandumus siekdamas pašalinti, prez. Kennedy turėjo atsisakyti savo ankstesnių neigiamų pareiškimų apie "asmeninę diplomatiją" ir vykti į Paryžių.

Susitikime su prez. De Gaulle tikimasi išsiaiškinti ir surasti artimesnes pažiūras NATO klausimais, išspręsti atominių bandymų problemą, aptarti Afrikos ir Azijos politiką bei kitus tarptautinio masto klausimus.

Prezidento Kennedžio kelionė į Paryžių priverstė pakeisti ankstyvesnį planą aplankyti Kanadą ir pasakyti kalbą bendroje parlamento sesijoje. Kelionė į Ottawą, iš pradžių buvusi numatyta birželio pradžioje, dabar greičiausiai bus nukelta į gegužės antrąją pusę.

Ar prezidentas Kennedy, po pasitarimų su prez. De Gaulle, lankysis kitose Europos sostinėse, tuo tarpu dar neaišku, bet prileidžiama, kad jis galį vykti į Londoną, Bonną ir Romą.

Vizitas Paryžiuje bus "pusiau oficialus", siekiant sutrumpinti laiką gaisinančią protokolo procedūrą, kad abiejų valstybių šefai turėtų daugiau laiko pasitarimams.

Prancūzijoje planuojamo vizito paskelbimas buvo sutiktas labai šiltai, pabrėžiant viltis, kad bus išspręsti ligšiol buvę nesklan-

dumai.

Kalbant apie "asmeninę diplomatiją", pažymėtina, kad per pirmąsias 72 dabartinės administracijos egzistavimo dienas Washingtone prez. Kennedy susitiko su dvylikos įvairių valstybių ar vyriausybės šefais, šiuo metu vyksta pasitarimai su britų premjeru Macmillanu,

už kelių dienų Washingtonė lankysis Vak. Vokietijos kancleris Adenaueris, graikų premjeras Karamanlis, vėliau Indonezijos prez. Sukarno, Tuniso prez. Bourguiba — visi prieš prez. Kennedžiui išvykstant į Paryžių, o birželio mėnesį į Washingtoną atvyks Japonijos premjeras Ikeda.

SOVIETAI NENORI GINKLŲ PALIAUBŲ LAOSE

Londono diplomatinuose sluoksniuose vis stiprėja įtara, kad Sovietija, pareiklaudama platesnio masto konferencijos, siekianti pratęsti kau-

šėstadienį Londone gautas Chruščiovo atsakymas į kovo 23 d. britų pasiūstą notą, iš karto britų vyriausybės buvo sutiktas gana optimistiškai. Bet atidžiau įsikaite atsakymo tekstą, britų užsienių reikalų ministerijos valdininkai pradeda abejoti sovietų intencijomis daugely punktų. Jų abejones stiprina ir paskutinėmis dienomis sustiprėjusi komunistų karinė veikla Laose.

Sovietų atsakyme nebuvo nei priimtas, nei atmetas britų reikalavimas sutarti ginklų paliaubas, prieš susirenkant tarptautinei kontrolės komisijai arba sovietų reikalaujamai platesnio masto konferencijai, kurioje turėtų dalyvauti ir komunistinė Kinija. Iš Maskvos atsakymo aiškėja, kad tarptautinė konferencija, kuri būtų šaukiama Kambodijoje, turėtų savo darbą pradėti nelaukdama, kol kontrolės komisija praneš ginklų paliaubų įvykdymą.

Diplomatai tiki, kad rusai, remdami prokomunistinius sukilėlius ginklais ir kitais kariniais reikmenimis, siekia platesnio jų įsigalėjimo prieš pasiekiant kokį nors susitarimą konferencijoje. Iš kitos pusės, rusai užvilktų bet kokį susitarimą, iš karto pradėdami kelti Laos vyriausybės "legalumo" klausimą, Maskva, kaip žinome, nepripažįsta princo Boun Oum vyriausybės, kovojančios su sovietų remiamais sukilėliais. Vakarų pažiūra, vyriausybės "legalumo" klausimą turi išsispęsti patys Laos gyventojai.

JAV administracija iš savo pusės paskelbė, kad ji neisiant jokių tarptautines konferencijas tol, kol nebus Laose įvykdytos ginklų paliaubos. Valstybės departamentas taip pat pabrėžė, kad JAV nesileis į

jokius kompromisus dėl galimų sovietų reikalavimų padalinti Laosą į komunistų ir nekomunistų kontroliuojamas sritis, kaip tai yra atsitikę su Vietnamu, Korėja ir t.t.

Žiniomis iš Washingtono, JAV vyriausybė planuoja į Tolimųs Rytus pasiųsti dar 1,500 vyrų dydžio kovos grupę įvairiems eventualumams atremti.

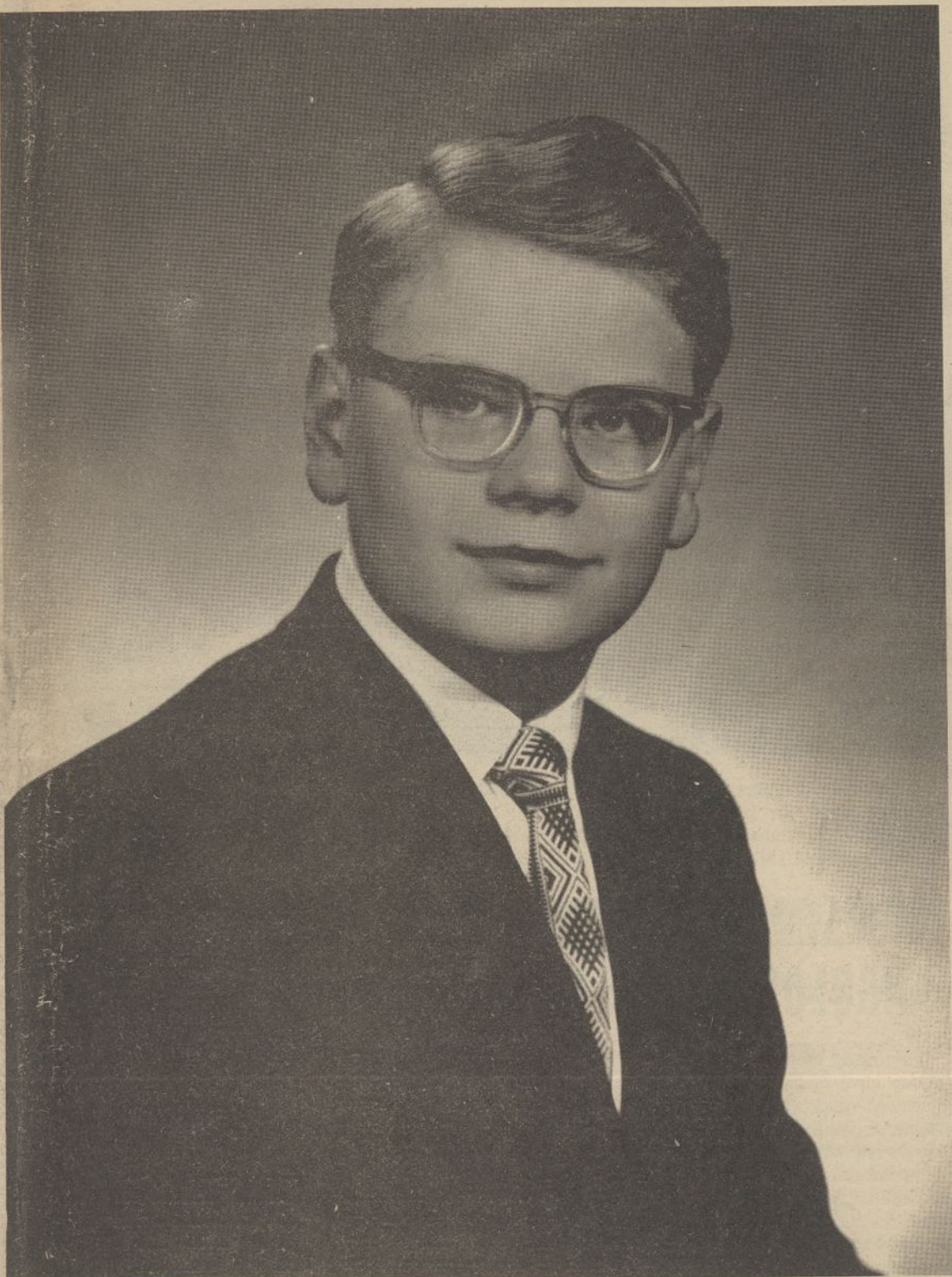
Komunistinė Kinija oficialiai paskelbė, kad ji įsikišianti į Laosą pilietinį karą, jei Vakarai pradės ginklų ginti kraštą nuo komunistų įsigalėjimo. Panašius grasinimus raudonoji Kinija buvo skelbusi, prieš įsikišdama į Korėjos karą.

Laose komunistai baigia apsupti kalnuose besilaikančią meo kiltį. Ši kiltis, karingiausia iš visų Laos gyventojų, kaip sakoma, nuo sausio mėnesio išmūšė daugiau partizanų, negu visa karališkoji Laos armija. Didžiąją grėsmę meo kilčiai sudaro tiekimo linijų atkirtimas, ir oro keliu ją aprūpinti per aukštų kalnų viršūnes tėra labai sunkiai įmanoma tik malūnsparniais, kuriems prieš ugnis sudaro žymiai didesnę grėsmę, negu lėktuvams.

Amerikiečių - britų pasitarimai

Washingtonė prasidėjusiose britų premjero Macmillano pasitarimuose su JAV vyriausybe, kaip tikima, vieną iš pirmųjų vietų, šalia Laos, užims Pietų Vietnamo situacija, kur pastarosiomis dienomis itin sustiprėjo komunistų teroristinė veikla. Jei komunistų remiami sukilėliai Laose priartėtų prie P. Vietnamo sienų, tas kraštas atsidurtų dar didesnėje pilietinio karo grėsmėje. Per pasitarimus Washingtonė, kaip tikima, bus svarstoma, kaip ir kokių mastu pagelbėti antikomunistinei Pietų Vietnamo vyriausybei.

Britų ir amerikiečių pasitarimai truks penkias dienas. Jie apimsią visą žemės rutulį. Kalbant apie Laosą, bus nagrinėjami komunistinės Kinijos grasinimai atvirai įsikišti į Laos pilietinį karą, jeigu SEATO nariai pasiųstų pagalbą antikomunistinei Boun Oum vyriausybei. Iš kitos pusės, bus apsva-

RAIMUNDAS OBALIS, iš Rochester, N. Y., 14 metų amžiaus, piano muzikos besimokąs Eastman School of Music, dalyvaus jaunųjų pianistų varžybose, įvykstančiose balandžio 29 d. Clevelande. Į varžybas bilietai jau parduodami Dirvoje ir juos iš anksto įsigykite.

Amerika įspėjo Kubą nutraukti ryšius su komunistais

Jungtinės Amerikos Valstybės įspėjo Fidel Castro režimą, kad jis nutrauktų savo ryšius su tarptautiniu komunizmu ir atstatytų Kubos revoliucijos orumą.

Valstybės departamento paskelbtoje, bet Baltuosiuose Rū-

muose pagal prezidento Kennedžio nurodymus rašytoje 36 puslapių brošiūroje sakoma, jog "Kubos gyventojai tebėra mūsų broliai. Mes pripažįstame savo apsilėidimus ir klaidas santykiuose su jais. Jungtinės Valstybės, kartu su kitomis Vakarų pusrutulio valstybėmis, išreiškia tvirtą nusistatymą teikti pilną ir pozityvią pagalbą būsimajai demokratinei Kubos vyriausybei, kad Kubos gyventojai pasiektų laisvę, demokratiją ir socialinį teisingumą."

Brošiūroje Fidel Castro režimas kaltinamas, kad jis išdavęs revoliuciją, kuri išvedė jį pergalėn prieš Batistą, buvusį Kubos prezidentą ir diktatorių. Tačiau Fidel Castro, vietoj plėtės Kubos demokratiją ir laisvę, ten įvedė naują diktatūrą sukurdamas "mechanizmą laisvoms institucijoms griauti", išduodamas savo kraštą sovietiniam blokui ir paversdamas jį komunizmo prietilčiu.

Tų veiksmų pasėkoje Castro režimas Kuboje sudaro aiškų pavojų politinėms laisvėms, ūkinei ir socialinei pažangai visame Vakarų pusrutulyje. Todėl JAV, reikalaujamas nutraukti santykius su tarptautiniu komunizmu, tiki, jog Kubos gyventojai tęs savo kovą dėl Kubos laisvės ir "sujungs rankas su kitomis pus-

rutulio respublikomis", kad ta laisvė būtų laimėta.

Brošiūroje nesakoma, kada ir kaip ta kova prasidės, bet Kubos egzistavimas prieš Castro režimą bus pradėtas antroje šio mėnesio pusėje. Tuo tarpu gyventojų bėgimas iš Kubos vis didėja, o ištikimųjų režimui skaičius mažėja: pabėgėlių tarpe atsiranda vis daugiau buvusių Fidel Castro talkininkų. Vien Miami mieste ir apylinkėse šiuo metu esama per 50,000 pabėgėlių iš Kubos.

Informuotų sluoksnių žodžiais prezidentas Kennedy jau ilgą laiką buvo susirūpinęs, kad Lotynų Amerikoje stinga supratimo apie JAV laikyseną Castro režimo atžvilgiu. Tą susirūpinimą padidinę specialaus Lotynų Amerikos politikos koordinatoriaus Adolf A. Berle pranešimai, grįžus iš kelionės po Lotynų Amerikos kraštus.

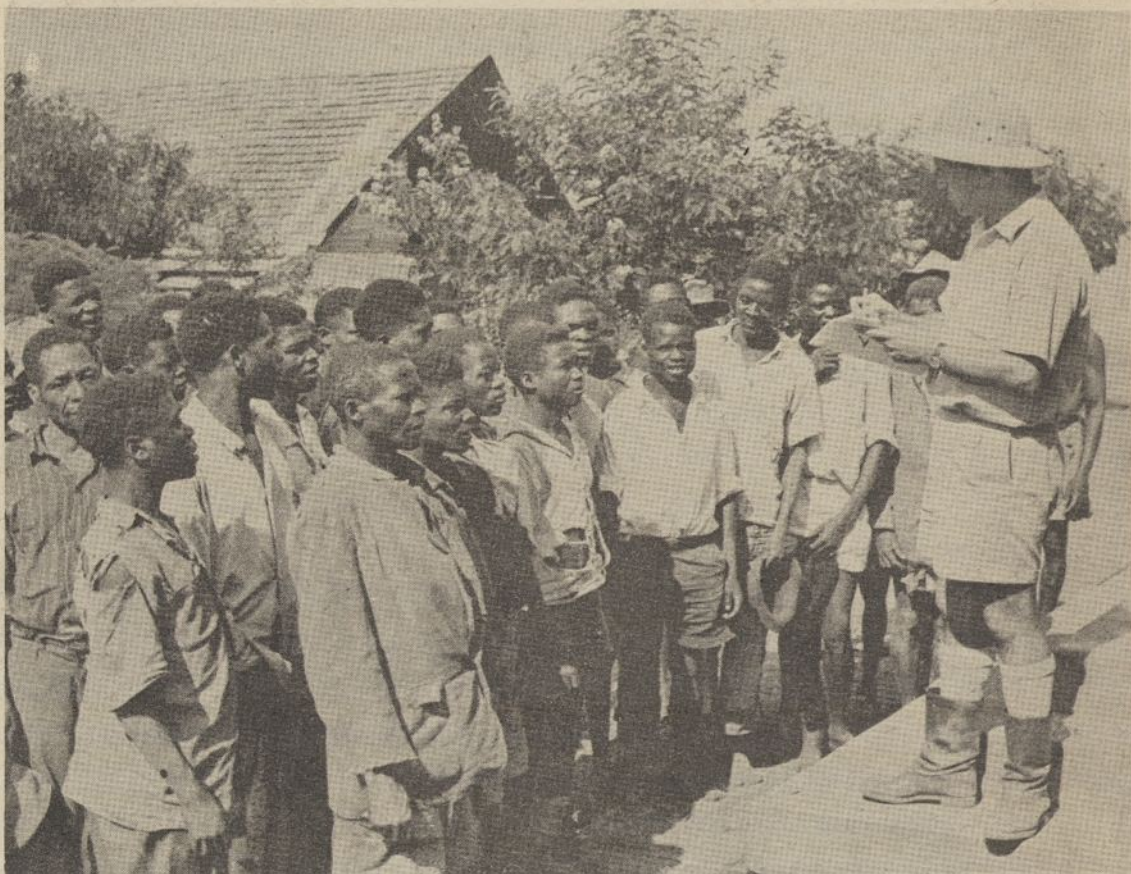
Brošiūrą, kuria siekiama klaidingas Pietų Amerikos kraštų pažiūras atitaityti, rašė Arthur M. Schlesinger, vienas iš prezidento patarėjų. Kaip informatoriai sako, prezidentas Kennedy pašventė daug valandų, tos brošiūros tekstą kartu su Schlesingeriu aptardamas ir galutinai aprobuodamas.

Brošiūroje Fidel Castro kaltinamas, kad jis išdavė amerikinio tipo revoliuciją, sulaužydamas savo pažadus paskelbti pagrindiniu krašto įstatymu 1940 metų konstituciją, pravesti laisvų rinkimų ir garantuoti visišką spaudos ir politinių teisių laisvę.

Prieš brošiūrą paskelbiant, Kubos karinis laivas sulaukė amerikinių skūnerių, taisiusių povandeninius telegrafo bendrovės laidus netoli Kubos krantų, bet vėliau jį paleido, kai JAV naikintojai ir laivyno lėktuvai nusukė į jį įvykio vieton. Pačios Kubos laikraščiai apie amerikinio laivo sulaikymą nutylėjo. Laivas buvo sulaikytas tarptautiniuose vandenys.

- Palik ramybėje merginą!..

Kiekvienas Angolos gyventojas pagal portugalų įstatymus turi atlikti metinę darbo prievolę. Valdžios klase nuo jos išsiperka už maždaug 7 dolerius, "necivilizuotieji" turi mėnesį atidėti viešųjų darbų projektuose arba šešis mėnesius tarnauti už atlyginimą "civilizuotiesiems". Nuotraukoje: afrikiečių grupė skirstoma į darbus europiečio farmoje.

PORTUGALIŠKOJI AFRIKA IR ANTIKOLONIZMO AUDROS (2)

ANGOLOS NEGRO KELIAS Į 'CIVILIZUOTĄ KLASĘ'

Portugalų idėja visose kolonijose buvo ta pati: lėtai "civilizuoti" visas rases, sugebančioms prisitaikyti, tai yra labiau išprususiems vietiniams, palaipsniui suteikiant vis didesnes teises ir pagaliau juos sulyginant su baltaisiais kolonistais.

Laikraštiniškai, važinėdamas po Angolą, yra matęs tokių vaizdų: bare, prie staliuko, girkšnodami alų ir kalbėdami portugaliskai, sėdi vyrai, žaisdami kauliukais. Gfupę sudaro: pora baltųjų, vienas mulatas ir vienas negras. Arba ir kitokia proporcija, bet ji vaizduoja Angolos aukštuomenės skersinį pjūvį. Visi jie yra socialistiškai lygūs - vienodai "civilizuoti pagal įstatymą", lygūs Angolos valdančiosios klasės nariai.

Bet iš kitos pusės susiduriama su kuriozais. Jeigu afrikietis nori pasilikti klajokliu, portugalai nebando jo priversti "civilizuotis". Jis bus portugalų įstatymų oficialiai apsaugotas nuo išnaudojimo ir be paliovos kontroliuojamas gerai organizuotos žabūvių administracijos. Kontrole siekiama išvengti dviejų nedovanotųjų dalykų: politinių neramumų ir tinginiavimo.

Pasiekęs aštuoniolika metų amžiaus, afrikietis už nedidelę kainą gauna vadinamą "caderneta" - plastinę kortelę su fotografija, pirštų nuospaudomis, atlikto darbo atžymėjimais ir "galvos mokesčių" įrašais (tie mokesčiai yra privalomi kiekvienam asmeniui ir per metus siekia apie 7 dolerius). Nesumokėjęs "galvos mokesčių" afrikietis šaukiamas į darbą: jis turi mėnesį atidėti prie kelių ar panašios statybos.

Tinginiavimo prabangą portugalų įstatymas leidžia tik tiems, kurie jau turtingi. Taigi, oficialiai kiekvienas iš 300,000 "civilizuotųjų" ir 4,500,000 "necivilizuotųjų" patenka į "valkataavimo"

šešėlin, jei negali įrodyti, kad turėjo naudingą užsiėmimą. "Indigena", arba necivilizuotasis žabūvis, atleidžiamas nuo tolimesnės darbo prievolės, kai jis "civilizuotajam" atidėdavo šešis mėnesius per metus; iš darbavio įstatymas reikalauja darbininką aprūpinti maistu, pastoge, drabužiais, medicinine apsauga ir septynių dolerių akvivalentu grynais už kiekvieną darbo mėnesį.

Žinoma, jei afrikietis galį įrodyti, kad jis dirba žemę arba kitaip padeda krašto ūkiui, tas pasiteisinimas bus priimtas. Bet įstatymo ranka bus negailėstinga, jei jam nusibos rinkti "necivilizuotam".

medvilnę belgų kontroliuojamam monopolijai arba "neprotinai" pradėti streiką, kaip tai yra seniai atsitikę prie Malangos.

Fizinės baudmės, kaip tradicinis plakimas bizūnais arba delnų mušimas skylėtomis medinėmis "palmatorijomis", yra dabar uždraustos įstatymu, ir įstatymo vykdymas griežtai prižiūrimas, už nusižengimus baudžiant kalėjimu. Iš kitos pusės, portugalai per keturis šimtmečius yra patyrę, kad žabūvis kalėjime randa tam tikrą saugumą ir patogumą, todėl kalėjimo baudmė gali būti pakeičiama "lengvu darbu". Tuo būdu jis ir vėl atsiranda prie kelių statybos.

Antra medalio pusė. Jei afrikietis nori prisimušti iš "necivilizuotų" masių - "civilizuotus" valdančiųjų sluoksnius, portugalai to ne tik nekludys, bet dar ir padės. Svarbiausia, ko reikia: išmokti portugaliskai kalbėti ir rašyti, prisiekti ištikimybę Portugalijai ir pasisavinti "vakarietišką" gyvenimo būdą.

Tada jo "caderneta" bus pakeista į "Bilete de Identidade", kuri faktiškai atlieka tas pačias funkcijas, bet turi daugiau prestižo. Bet afrikiečiui reikės tada pasilikti tik vieną žmoną, ir jis bus įstatymo žiauriai baudžiamas, jei bus sugautas praktikuojant daugpatystę.

Jo išlaidos smarkiai padidės, nes dabar jis pats turės apsimokėti už gydymą, dokumentų ir kitus mokesčius. Bet už tai jam bus leidžiama lankyti kino teatrų, restoranų ir viešas vietas, į kurias neleidžiama įeiti "necivilizuotam".

Šis taip vadinamas "asimiliacijos" procesas, žabūviams įsijungiant į valdančiąją klasę, portugalams padėjo išvengti neramumų ir tęsti savo sistemą. Bet iš kitos pusės, maždaug mokyklų afrikiečiams ir palyginti aukštos kainos, norint pereiti į "assimilados", paaiškina faktą, jog šiandien teesame tik 70,000 "assimilados" (pusė jų negrų, pusė mulatų) iš 4,5 mil. afrikiečių.

AUKOS DIRVAI

Prenumeratą pratęsdami, Dirvą aukomis parėmė:

Ankudas S., Baltimore	5.00
Demereckis J., Chicago	2.00
Malinauskas S., Detroit	5.00
Preibys J., Detroit	5.00
Matjoška A., Dorchester	3.00
Trečiokas A. S., Newark	10.00
Dulaitis Ald., Royal Oak	5.00
Šantaras A., Chicago	3.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

DOLERIAI IR CENTAI

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

AMERIKOS ELEKTROS PRAMONĖ KALTINAMŲJŲ SUOLE

Didžioji Amerikos pramonė tikrai stebina kasdieniniu augimu ir didėjimu. Ji yra pasiekusi milžiniškus technologinius laimėjimus. Ji beveik kasdien išleidžia naujus gaminius ir teikia visai Amerikai gyvybinį ekonominį kraują. Bet ji nėra beklaidų ir net nusikaltimų.

Geriausias didžiosios pramonės su valstybės įstatymais nesusikaitymo pavyzdys yra vasario pradžioje įvykusi elektros bendrovių anti-trustinė byla.

Kaltinamieji: 29 elektros bendrovės, gaminančios įvairias elektrines prekes ir 45 tų bendrovių aukštieji pareigūnai.

Kaltinimas: susitarimas vienodai nustatyti kainas ir kainų pasiūlymus. Visos bendrovės pasisakė kaltos.

Bausmės: U.S. Distrikto teisėjas Philadelphiaje visas 29 bendroves nubaudė \$1,787,000, o 44 bendrovių aukštieji pareigūnai nubausti \$137,5000. Taip pat 7 pareigūnai nubausti 30 dienų kalėjimu.

Sunkiausiai buvo nubaustos General Electric ir Westinghouse bendrovės, kurios, pagal valstybės kaltinimą, turėjo virš 60 procentų elektros pramonės biznio.

General Electric bendrovė buvo nubausta \$437,500, šešiolika GE pareigūnų buvo nubausti \$55,000, ir trys pareigūnai - įskaitant du viceprezidentus - buvo nubausti kalėjimu.

Westinghouse bendrovė buvo nubausta \$382,000. Keturiolika Westinghouse pareigūnų buvo nubausti \$27,000, ir du - vienas iš jų viceprezidentas - taip pat nubausti kalėjimu.

Tarp kitų nubaustų bendrovių, pagal teisėją, yra "beveik kiekvienas krašte didesnis elektros prekių gamintojas". Šios firmos pristato sunkiasias elektros gamintojų mašinas, kurios yra naudojamos teikti elektrą beveik kiekvienam JAV namui, krašto pramonei, užtvankoms ir kariniams laivams. Bendrovės buvo kaltinamos 2 milijonų dolerių per metus pramonės monopolizacija.

Pagal Teisės Departamento kaltinimus, ir kaltinamųjų prisipažinimus, "sąmokslas" veikė šiuo būdu: bendrovių pareigūnai slapta susitikdavo susitarti dėl kainų ir pasiūlymų. Bendrovės iš eilės pateikdavo žemiausius pasiūlymus, kad kiekviena gautų sutartą uždarbio procentą.

Kainų ir uždarbio pasidalinimo susitarimai, prasidėję įvyksuose tos pramonės suvažiavimuose. Paskiau, kad nebūtų įtariamo, bendrovių pareigūnai pradėjo net mažinti telefoninius pasikalbėjimus ir saugotis viešų susitikimų.

Laiškuose naudojo kodinius vardus ir numerius. Šie laiškai buvo siunčiami ne darbovietėn, bet į pareigūnų privačias gyvenvietes. Dažnai laiškai buvo be grąžinamojo adreso.

Valdžios advokatas pareiškė viltį, kad ši byla pamokys kitus bendrovių pareigūnus ir pačias bendroves, "kurios planavo ar planuoja sekti tomis pačiomis pėdomis".

Visas šios bylos pasėkas dabar dar sunku numatyti. Iki šio

laiko eilė nubaustųjų bendrovių pareigūnų atsistatydino iš eitiųjų pareigų. Federalinė valdžia išskėlė 12 milijonų dolerių bylą prieš 29 bendroves. Taip pat reikia laukti, kad prieš šias bendroves atsiras ir privačių bylų.

"Moody's Industrials" pranešimu, didžiausios JAV gamintojų bendrovės, pagal samdomą dar-

bininkų skaičių, yra:

General Motors Corp. - 576,667; United States Steel Corp. - 268,142; General Electric Co. - 210,151; Ford Motor Co. - 175,000; Chrysler Corp. - 167,813; Standard Oil Co. (New Jersey) - 155,000; Bethlehem Steel Corp. - 135,784 ir Westinghouse Electric Corp. - 117,143.

Britai vis dar yra pasaulyje didžiausi arbatos gėrėjai, 1960 m. jie sunaudojo 505 milijonus svarų arbatos.

Amerikiečiai arbatos gėrime yra antroje vietoje. JAV 1960 m. importavo 118 milijonus svarų arbatos.

New Jersey Lietuvių Tarybos nariai pas gubernatorių Robert Meynerį, apsilankę Vasario 16 proga. Nuotraukoje iš kairės vicepirm. I. Trečiokienė, gubernatorius R. Meyneris ir pirm. adv. P. Gelinaitis. Šiais metais N. J. Lietuvių Tarybą sudaro: adv. P. Gelinaitis, inž. W. Dilis, Morkūnas, Rugys, I. Trečiokienė, P. Velyvis ir A. Vitkauskas.

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str. Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas - garantuotas dažymas. Prano Grigonio priežiūra.

Jei jūsų mašiną reikia taisyti, ilgiau nelaukit ir susitaisykit dabar, kada dar galite gauti nuolaidą.

HAVE YOU PAID YOURSELF Regularly?

... and have you paid yourself first ... before you started spending? Saving a portion of all you earn is a major step toward success and a secure future. St. Clair Savings will help you plan for your future by providing a safe place for your savings while paying you a generous return ... 4% interest ... computed quarterly and paid twice each year.

All Savings Deposited Through
APRIL 17th

Earn **4%** from
Current Rate **APRIL 1st!**

Three Convenient Locations...

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Mūsų studentijos veidas

Mes, vyresnieji, esame įpratę dabarties įvykius daug kur matuoti senais, mums įprastais matais. O tuo tarpu yra įvykė tiek daug įvykių, tiek daug pasikeitimų, kad tie matai nebetinka.

Tas pats ir su dabartine mūsų studentija. Dažnas iš mūsų norėtų, kad jie būtų tokie, kokiais mes buvom. Net ir dainas tas pačias dainuotų ir tuos pačius šokus šoktų. Bet taip nėra ir jų veidas kitoks. Gal net ir per daug kitoks, negu galėtų būti.

Mūsų studentijos veidą kiek plačiau paryškino Vanda Gegevičiūtė paskutiniajam Studentų Gairių (Nr. 4, 1961) numeryje. Tame pačiame numeryje yra atspausiti ir studentams išsiuntinėsios specialios anketos atsakymai.

Sunku tiksliai pasakyti, kiek dabar JAV turime lietuvių studentų. Kai kurie daviniai sako, ir turbūt nebus daug suklysta, kad jų esama apie 1500. O į išsiuntinėtą anketą atsiliepė 269 studentai. Taigi atsakiusieji sudaro apie 18% visų mūsų JAV studijuojančių studentų. Ir su tokiu atsakiusių procentu reikia skaitytis, kaip su pakankamais daviniais vieną ar kitą išvadą daryti.

Dar praėjusį rudenį, prieš Studentų Sąjungos suvažiavimą Clevelande, o ypač po jo, pasigirdo balsų iš pačių studentų, tiesa, vyresniųjų, kad tokie suvažiavimai eina "good time" takais ir takeliais. Kad organizatoriai vykdo programą, o dalyviai laukia tik šokių...

Tomis pastabomis buvo norima atkreipti dėmesį, kad patys jauniausieji studentai, čia pradėję ir baigę gimnazijas, jau daug kuo skiriasi nuo tų, kurie gimnazijas buvo baigę ar bent pradėję Vokietijoje. Ir tokie ateityje jau vyraus mūsų studentų skaičiuje, nes iš kitur, kad ir iš Vasario 16 Gimnazijos, čia studijuoti gali atvykti tik vienas kitas, nes jiems studijos Vokietijoje bus daug lengvesnės. Taigi norim ar nenorim, o mūsų studentai metai iš metų bus daugiau ir daugiau apmalti čionykščių tautų malimo girnų.

Esu nuomonės, kad Vandos Gegevičiūtės straipsnis ir atsakymai į anketą yra gal net įdomesni vyresniesiems, negu patiems studentams, taigi tą straipsnį skaitytojų dėmesiui ir perspausdiname. Bet būtų labai pravartu, kad vyresnieji nepatingėtų iš studentų pasiskolinti "Studentų Gairių" ir į anketos atsakymus įsigilinti. Ten visi ras pakankamai įdomios medžiagos rimtam susimąstymui — ką reikia daryti, kad ateityje geriau būtų. Ras pakankamai medžiagos santariečių, ateitininkų, skautų ir neo lithuanų bičiulių. Ras visų lietuviškų partijų vadai, su komunistiniu režimu nenorintieji nieko bendro turėti veikėjai, iš studentų laukiantieji kietų ir besąlyginių kovotojų Lietuvos laisvei atgauti.

Mums, be kitų reikalų, buvo įdomu pasekti, kiek studentų įdomėjusi lietuviškais laikraščiais. Štai, iš tų anketas atsakiusių 269 studentų, laikraščius taip skaito: Draugą — 208, Dirvą — 125, Lietuvių Dienas — 106, Ateitį — 104, Mūsų Vytį — 95, Laiškus Lietuviams — 95, Aidus — 82, Darbininką — 67, Skautų Aidą — 65, Vienybę — 61, Metmenis — 49, Naujienas — 44 ir t.t.

Žinoma, mums malonu, kad Dirva yra pirmųjų eilėje, arba teisingiau sakant, antroje vietoje. Ir dėl laikraščių skaitymo, gausumo, gal negalėtume daugiau ko pasakyti, negu sakoma ir visiems kitiems tautiečiams. Bet iš kitos pusės reikia neužmiršti, kad į tą anketą atsiliepė beveik patys aktyviausieji studentai. Taigi eilinių draugystė su lietuviška spauda yra kur kas blogesnė ir tai negalima nusišlepti. Kiek daug studentų yra mazuose universitetuose, atskirti nuo lietuvių, ir tėvai net nepasirūpina, kad ir jie nors kokį lietuvišką laikraštį skaitytų.

Mūsų dabartinė studentija varta didesnio dėmesio, negu jai buvo rodoma normaliais laikais. Ji, jei taip galima pasakyti, net per daug originali, daugeliu galvojimu neįprasta. Bet ji mūsų. Nenormalių laikų ir sąlygų išaukinta. Ir turim viską daryti, kad jos lietuviškiems reikams neprarastume.

B. G.

TAS STRAIPSNIS NETARNAUJA TIESAI

DIRVA š. m. kovo 24 d. paskeiė K. Bružo rašinį "TAMŠU ŠEŠELI BALFE GALIMA PASALINTI"

Ten paliečiamos ir mūsų pavardės, kaip Nominacijų Komisijos BALFe X-tame seime įvykusiam 1960 m. lapkričio 25 d.

Kiek liečia nominacijų komisiją, objektingumo ir tiesos dėliai, randame reikalą pareikšti:

1. BALFo seime mums teko atstovauti, pagal gautus formalius įgaliojimus, du iš New Yorko negalinčius atvykti BALFo direktorius, Dr. K. Drangelis

— J. Audėnų ir J. Talalas — Br. Spūdienę.

Įgaliojimai buvo teisėti, mandatai komisijos priimti ir straipsnio autoriaus metami mums priekaištai, kad anksčiau nesirūdėme BALFe, visai nesuprantami ir nei teisiniais BALFo nuostatais nei kitokiais dėsniais neparemti, kad paneigtų mūsų teisę būti seimo atstovais ir pavaduoti negalinčius atvykti direktorius.

2. Į nominacijų komisiją buvome pasiūlyti ne kanauninko Končiaus, kaip autorius tvirtina

--"jo sudarytoji komisija" --bet kitų asmenų direktoriato susirinkime, tiksliai nepašaukiant, ir patiekti seimo plenumui. Seime nei vienas nepasiskė prieš komisijos sąstatą. Ji buvo visų priimta. Kanauninko Končiaus iki tol net nepažinojome ir jokių iš jo direktyvų arba kitokių su juo tuo klausimu pasikalbėjimų neturėjome.

Be to, Dr. K. Drangelis dar buvo išrinktas Įstatų Komisijon. 3. Buvimas komisijoje dviejų narių, kurie kandidatavo į direktoriatą, nebuvo priešingas BALFo nuostatomis ir taip pat nei vienas seimo atstovas, net ir pats K. Bružas, jokio protesto nepareikšė ir nenurėdė, kas šiuo atveju yra neteisėta. Mums dėl to pasiteiravus buvo paaiškinta, kad tokia tvarka jau nuo BALFo pradžios yra ir niekas jos nemano keisti. Tad ko autoriaus norima dabar?

4. Labai negražus ir įžeidžiantis autoriaus pasakymas, kad "Nom. komisija savo neteisėtu elgesiu spiovė BALFo nariams į akis, iš chicagiškių pasiūlytų kandidatų išbraukė Cicerio BALFo 14-to Skyriaus sekretorių inž. J. Arštųkį..."

Visas šis tvirtinimas perdėm neatitinka tiesai. Nei komisija "spiovė BALFo nariams į akis", nei ji skringavo kandidatų, nei jos kandidatų seimas nenušilpė, kad K. Bružas sako.

Reikalas buvo labai paprastas, be jokių partinių ar kitokių išskaičiavimų.

Norėta geriausiai patarnauti BALFUI ir, mūsų manymu, tas buvo atlikta. Komisija norėjo, kad kiekviena didesnioji lietuvių kolonija turėtų savo atstovus direktoriato ir tuo principu vadovaudamasi rinko 13 kandidatų prie 12 skirtųjų, direktoriatui sudaryti. Chicagos sąrašas buvo didelis skaičius kandidatų ir neprasminga buvo visus juos įrašyti. Nukentėtų kitos kolonijos. Neturėdami dabar protokolo, nepašaukiant ar buvo siūlytas J. Arštųkis. Bet kiekviena atveju, nei prieš jį, nei prieš kitus kandidatus jokių partinių arba asmeninių sumetimų nebuvo. Kadangi be komisijos pasiūlytų kandidatų, seimas turėjo teisę siūlyti savuosius, tai komisijai buvo juo geriau, kad seimo nariams paliktas laisvas sprendimas.

Prie komisijos pasiūlytų kandidatų seimas pastatė 7 iš savo pusės. Keturi iš jų tebuvo išrinkti, susiskaldžius balsams nedideliu balsų skirtumu nuo tų, kuriuos siūlė komisija. Jų tarpe gavus neužtenkamą balsų skaičių nebuvo išrinktas ir J. Arštųkis, dėl kurio siūlojasi K. Bružas. Gi pats K. Bružas siūlomas kandidatuoti -- atsisakė. Rezultate, to beprasmiškai daroma komisijos sudaryto plano ardymu, tokia didelė lietuvių kolonija, kaip Cleveland, Ohio, neteko direktoriato savo atstovo. Tad kur čia yra komisijos bloga valia?

Ar išrinkti tie keturi mažais balsų skirtumais direktoriai, vietoje komisijos pasiūlytų, galės ką nors pagerinti ar pakeisti BALFe, K. Bružo pagaidajama prasme, parodysi ateitis.

5. Pats kan. Končius, dėl kurio K. Bružas reikišia nepasitenkinimo, buvo renkamas visų seimo narių ir iš 80 atstovų gavo 68 balsus, t. y. 85% viso seimo. Tad kam gi ieškoti kaltininkų kitur, jei seimo atstovai kitaip galvoja ir balsuoja, priešingai K. Bružo norams. Ko čia pulti nieku dėta komisiją, kuri savo darbą sąžiningai išpildė.

Nematome prasmės leisti į tolimesnius ginčus, kur ieškoma progos pakandžioti kitus, bet manome, kad K. Bružo straipsnis nepatarnauja nei objektingam reikalo nušvietimui, nei BALFo darbo gerinimui, nei draugiškoms santykiams tarp tų pačių BALFo narių nei lietuvių organizacinio bendravimo puoselėjimui.

Dr. K. Drangelis,
J. Talalas
Chicago

ATSIBODO TOS PAČIOS SVEIKINIMOSI POZOS

Los Angeles veikia aktyvus lietuvių veikėjas L. Valiukas, artimai susirišęs su respublikonų partija. Tą jo veiklumą reikia tikrai pagirti. Tik man ir mano kaimynams jau įkyrėjo nuolat matyti nuotraukas, kur L. Valiukas nuolat sveikinasi su tais veikėjais. Negi fotografuojantis negalima sugalvoti naujesnių, įdomesnių ir patrauklesnių pozų. Dabar, mes susirinkę juokaujame:

Lituanus žurnalui remti komitetas, Chicagoje padedamas akademinų organizacijų, stengsis neaplenkti nė vieno lietuvių namo. Kiekvienas studentas gavo po 20 adresų, kuriuos turės aplankyti. Nuotraukoje komiteto nariai prie Chicagos žemėlapiu studijuoja paskirstymo punktus. Iš kairės: Dalia O-rientaitė, Jonas Vazbys, Rasa Šilaitė, Nijolė Remeikytė, Aldona Bendokaite, Algis Kronas, Vanda Gegevičiūtė, Stasys Rudys ir V. Adamkavičius.

LIETUVIŠKOJI STUDENTIJĄ IŠEIVIJOJE (1)

V. GEGEVIČIŪTĖ

ATĖJO NUOSMUKIS, APATIJA, PESIMIZMAS...

Patriotinius šūkius pakeitė klausimai: "Ar lietuviybė yra vertybė? Kodėl aš turiu būti lietuvis?.."

Studentijos veido kitimas yra ryškus ir neužginčijamas. Perreiktų metų Sąjungos suvažiavime jau vyko diskusijos apie Sąjungos mirtį. Pora metų atgal dar niekas nebūtų išdrįšęs net pasiūlyti šios temos. Taigi, šiandien jau skaičiuojame keturiose kategorijose studentijos skirtumus. Būtent: pirma -- baigusieji gimnazijas Lietuvoje, antra -- baigusieji gimnazijas Vokietijoje -- stovyklose, trečia -- pradėję Vokietijoje ir baigę Amerikoje, ir ketvirta -- pradėję ir baigę Amerikoje.

Šis suskaldymas remiasi aiškiai pastebėjimais keturiomis skirtingomis lietuviybės sampratomis, arba ką dažniausia vadiname -- skirtinga dvasia. Pavyzdžių šiems skirtumams pradyti netrūksta. Pradedant supirkinėjama kategorija, įdomu pastebėti, kad 1946 metų ŽIBURIŲ laikraščio priede jaunimui "Į Ateitį", kur buvo diskutuojamos to laiko lietuvių studentijos problemos, telpa straipsniai, kurie išreiškia rūpinimąsi pasirinktomis lietuvių studentų profesijomis. Vienas numeris "Į Ateitį" pasisako, kad Tuebingeno universitete lietuvių daugiausia studijuoja mediciną ar filosofiją ir toliau pareiškia, kad reiktų raginti lietuvių, jog jie studijuotų miškininkystę, agronomiją ir kitas šakas, kurių taip pat daug reikės grįžus į Lietuvą. Bendrai, to meto studentų straipsniai dega patriotiškumu ir yra persunkti emociniais pasireiškimais tikėjimu. Pavyzdžiui:

"Po šiuropios audros blaivosi dangus, mūsų grįžimas į Tėvynę jau nebe už kalnų, kokias dovanas mes Tėvynei parnešime, kuo ją paguosime. Tai klausimai, kuriuos turime jau dabar išsiaiškinti. Mūsų ateitis daug priklausys nuo tų klausimų išsprendimo."

Taip, 1946 metų lietuvių studentas Vokietijoje žadėjo būti laisvos Lietuvos pionierium, nes grįžimas jam buvo jau nebe už kalnų.

Dešimt metų vėliau, Amerikoje, L. Sabaliūnas "Vienybėje" taip apibūdina 1956 metų studentiją:

"Lietuvių Studentų Sąjungą jos gimimo ir vystymosi dienoje lydėjo individualių grupinių susidomėjimas, kartais gal per daug jautrus. Visam tam laikotarpiui buvo būdingas pačių organizacijų kylančio domėjimosi bruožas. Pradedant

me:

--Kada Leonardą. Valiuką vėl pamatysim nuotraukoj besisveikinant?..

Manau, kad toks juokas apskuriam veikėjui nenaudingas. Tai gal ir jis pats gali kuo nors prisidėti, kad jis dingtų.

H. Lukauskas,

III.

su trečiaisiais, o neabejotinai ketvirtaisiais metais Sąjunga pergyveno savo brandos amžių. Jaunimo domėjimasis lietuvių veikla buvo pasiekęs aukštumą. Į kiekvieną vieną ar kitą grupę jautresnį mostą būdavo reaguojama. Trečių laikotarpį, atėjusį su penktąja centro valdybos kadencija, galima pavadinti išigimimusi. Pavojustame, kad domėjimasis mažėja. Toliemsnės Sąjungos raidos šiuo metu neduosiu, nes ji dar nėra aiški. Yra pilnai galima, kad dinamika bus vėlišvystyta, o taip pat galima, kad padėtis dar pablogės."

Deja, padėtis jau nepagerėjo, atėjo nuosmukis, apatija, pesimizmas. Jau nerandame emocingų patriotinių šūkių. Juos pakeitė klausimai kodėl aš turiu būti lietuvis? Ar lietuviybė yra vertybė? Kas mes esame? T. Remeikis, 1958 metais, "Studentų Gairėse" pristato šį studento vaizdą:

"Lietuvius studentas negali būti nei pilnai amerikietis ir negali, nemato prasmės ar abejoja lietuviybėje. Jist ideologiniai lietuvis, psichologiškai amerikietis. Studentas jaučia istorijos proceso kryptį kita linkme negu vyresnioji karta. Studentas priverstas gyventi čia ir nematęs aiškių perspektyvų savo lietuviškumui realizuoti ar pateisinti, suabejoja jo verte. Yra, sakytum, aktualus klausimas, kodėl yra vertybė būti lietuviu. Prigimties argumentas, racionalus argumentas yra nustojęs savo efekto. Dabartinis studentas jau pradeda reikalauti daugiau empirinio, daugiau pragmatiško lietuviybės pateisinimo."

Klausimas kyla, ar tas ieškojimas empirinių, objektyvių pateisinimų lietuviybei, nėra nutautėjimo ženklas. Juk visai natūralu švaistytis pasiteisinimais, kada jau pradėdame jausti Amerikos aplinkon ir kai dar jaučiame skirtingų vertybių psicholo-

ginį trynimąsi. Šis sąžinės išmėtinėjimo periodas anot sociologų, yra lemiamasis, nes įvairiais veiklos būdais dar galima apeliuoti -- pratęsiant nutautėjimo eigą. Progų neišnaudojimas, šiuo atveju, pasibaigia tautinės sąžinės balso užslėpimu, kuris veda tiesiai į nutautėjimą.

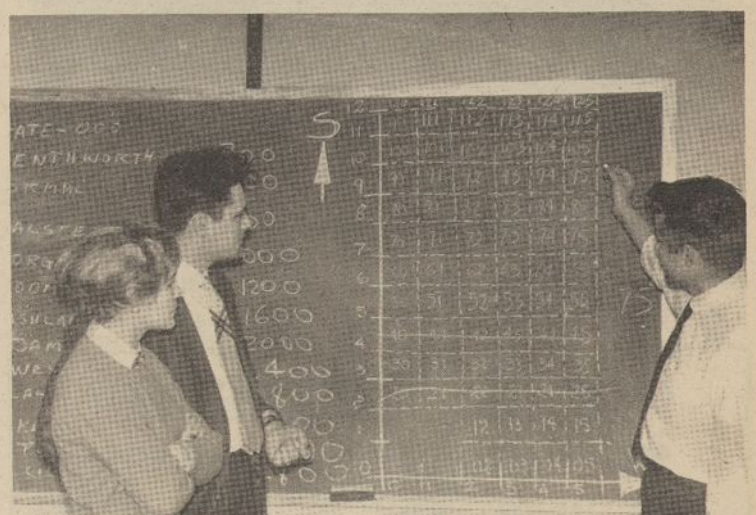
Norint sužinoti, kaip nutautėjimo eigą vyksta ir kokiame laipsnyje jau esame, bei kokie faktoriai galėtų tą eigą prailginti -- tokomis motyvacijomis vadovaujantis buvo sudaryta 1960 metų anketa. Viso buvo išsiuntinėta 650 anketų, tačiau atsakė tik 270, viena buvo diskvalifikuota, tad liko 269 anketos.

Prieš pristatant rezultatus bei išvadas, tenka pastebėti, jog į šią anketą reagoavo aktyvieji studentai, nes iš 269 atsakiusių 77% savo studijų metu turėjo pareigas valdybesebei komisijose. Tik 18% buvo tų, kurie nėra turėję jokių pareigų. Iš tų aktyviųjų, 50% priklauso daugiau negu vienai lietuvių organizacijai ar tai kokiam kitam vienetui. 87% lanko susirinkimus, minėjimus nuo vieno iki 6 kartų per mėnesį. Net 87% yra dalyvavę 1959 metais savo ar kito jaunimo organizacijos suvažiavime.

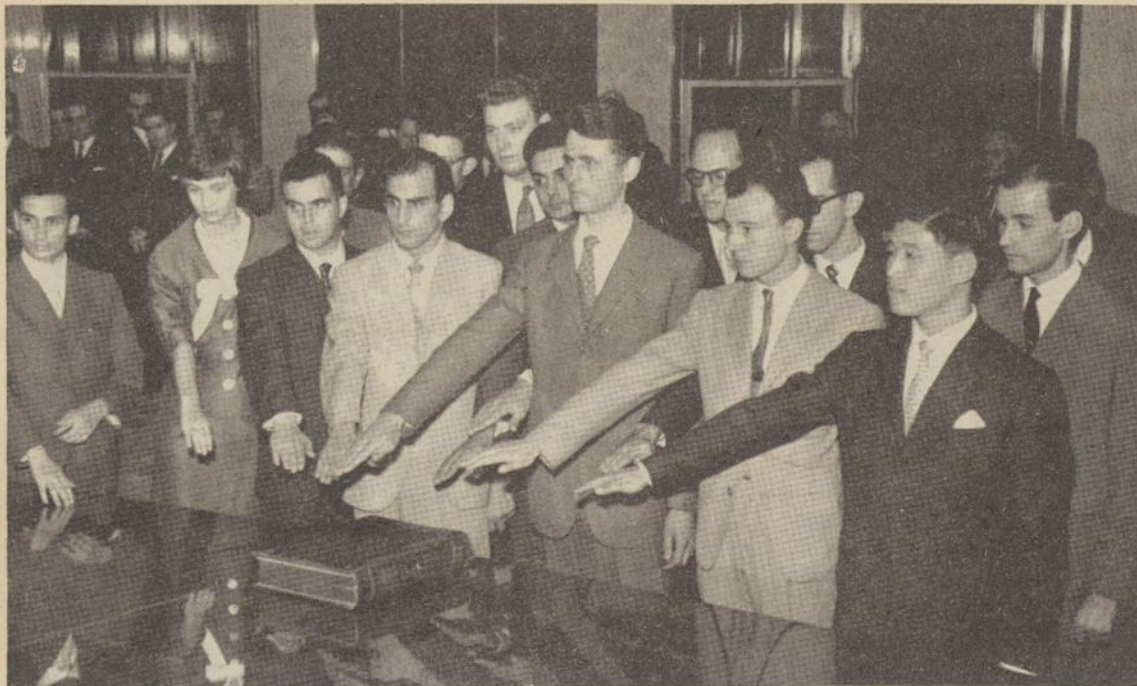
Daleidus, kad ši grupė tapo išrinkta, anot rezultatų, tenka labai apriboti išvadas pritaikant jas visai studentijai. Rezultatų pranašytės galia dar labiau sumažėja, kai pastebime, jog ši grupė nėra užtenkamai reprezentatyvi amžium. Didžiausias skaičius -- 59% -- yra nuo 20 iki 24 metų kategorijoje ir tik 21% iki 20 metų. Taigi, gautas pirmųjų metų studentų skaičius yra per mažas, o tikriausia, didesnis jaunųjų skaičius būtų pakeitęs ir kai kuriuos anketų rezultatus.

Kadangi anketos buvo išsiuntinėsios kovo mėnesyje, naujai pradedančių studijuoti nepasiekėme. Likusios metų kategorijos išsidėstė gan proporcingai, 17% nuo 25 iki 39 metų ir tik 2%

(Nukelta į 4 psl.)

Jonas Vazbys, kuris visą Chicago suskirstė platinimo zonomis, aiškina A. Bendokaitei ir V. Adamkavičiui, kaip bus vykdomas Lituanus žurnalo platinimas, kad neliktų neaplinkyta nė viena lietuvių šeima.

Jaunas inžinierius Jonas Gaidimaukas (vidury penktas iš kairės) drauge su 40 įvairių tautų kilmės Argentinoje gimusiais jaunuoliais, baigus inžinierijos mokslus, viešųjų darbų ministerio prisaidinami įteikiant diplomus.

P. Ožinsko nuotrauka

LIETUVIŠKOJI STUDENTIJA

(Atkelta iš 3 psl.)

30-ties metų ir daugiau, Atkreipime dėmesį, kad 30 metų ir daugiau kategorijoje yra ant tiek mažai, kad rezultatuose neatsispindi Europos -- lagerių dviasia, kuri implikuotų stipresnį tautinį susipratimą. Šioje grupėje tik 10 nėra pradėję ir baigę gimnazijas Amerikoje.

Vyrų ir moterų santykis gan realiai atitinka dabar esančiam santykiui mūsų visuomenėje, atsakė anketas 59% vyrų ir 41% moterų. Ištėkėjusių arba vedusių yra tik 9 procentai. Didelių skirtumų anketų atsakymuose tarp vyrų ir moterų nėra, priešingai, vyrauja dideli panašumai, kurie vėl rodo, jog ši grupė yra supanašėjusi rezultate aktyvaus įsijungimo lietuviškon veiklon.

Gan aktualus faktorius yra tai, kad net 80% gyvena su tėvais arba kitais artimaisiais, tad turi lietuviškos aplinkos kampeilį. Kartais gal ir su dideliais trūkumais, bet tokia aplinka duoda sąlygas ir skatina tautinę identifikaciją, ypač kalbos tęstinumą.

Žiūrint į studijų šakas, visai nestebėtina, daugiausia turime studijuojančių inžinierių ir architektūrą, būtent 27%. Humanitarinius bei socialinius mokslus studijuoja 24%. Ekonominis ir prekybinis mokslus 15%, mediciną 7%, meną, muziką ir dramą - 3%, biologiją, bakterio-logiją, fiziologiją 2%, fiziką, chemiją ir farmakologiją 10%. Palyginant su 1956 metų anketų rezultatais tenka pastebėti, kad inžinierių ir architektų procentas sumažėjo, o visų kitų pakilo, daugiausia pakilo humanitarinių mokslų studentų skaičius. Gali-

mas dalykas, kad po dešimties metų Amerikoje nebėra tokio didelio psichologinio saugumo ieškojimo, kuris pasireiškia, daugiausia dėmesio kreipiant į ekonominę ateities užtikrinimą. Atrodytų, kad karo metu psichologinių sužalojimų ženklai mažėja.

Tačiau, kaip mūsų spauda ir įvairūs pasakymai per suvažiavimus liudija, buvo manyta, jog tarp inžinierių ir humanitarų pasirodys didelis skirtumas organizacinio veikumo atžvilgiu, ypač kas liečia dalyvavimą valdybose, paskaitose, diskusijose ir lietuviškos spaudos skaityme. Deja, rezultatai jokio skirtumo tarp inžinierių ir humanitarų neparodo. Žinoma, tai dar nereiškia, kad daugiau reprezentatyvi grupė neparodytų didesnių skirtumų.

Vėl grįžtant prie to fakto, kad anketas atsakė aktyviausieji veiklos nariai, galime daryti išvadą, kad tarp aktyvių inžinierių ir aktyviųjų humanitarų nėra skirtumų, nes tas gaudus grupinis santykiavimas organizacinėje veikloje juos supanašina. Nemanau, kad būtų pasakyta per daug, jei pripažintume, kad studijų šaka nėra svarbus faktorius lietuvių nutatėjimo procese. Ypač atsižvelgiant į tai, kad inžinerija daugumoje yra pasirenkama ne dėl didelio susidomėjimo, bet dėl kitų, dažnai ekonomininių priežasčių.

Pajamų šaltiniai studijoms yra šiek tiek pasikeitę nuo 1956 metų, nes dabar 45% išsilaiko patys ir 45% išsilaiko tėvai, tuo tarpu, 1956 metais tik 34% patys save išsilaikė. Ar tik nebus čia taip tipiškas Amerikos savarankiškumo reiškinys, kuris rodo,

kad mūsų šaknis vis giliau yra šio krašto aplinkon įleidžiamos. Inžinierių procentas yra didesnis tarpe save išsilaikančių, tačiau tai tikriausia nereiškia nieko daugiau, kaip, kad jiems yra lengviau gauti darbą, dar nebėgus studijų.

Kad šis pakilęs save išsilaikančių procentas reiškia Amerikos vertybių priėmimą, o ne per mažas šeimos pajamas, matome iš metinių pajamų pasiskirstymo. Visgi 41% yra nuo 5 iki 8 tūkstančių į metus kategorijoje. Viso, net 74% gauna daugiau negu 5 tūkstančius į metus ir tik 2% gauna 3 tūkstančius ir žemiau. Nors tai yra visos šeimos metinės pajamos ir šeimos sudėties nežinant, sunku spręsti, tad išvadoje tos pajamos yra gan geros. Sakiau, ypač inteligentių šeimos, nes iš šios mūsų grupės 74% studentų tėvų turi pilną ar nevisai pilną augštąjį mokslą ir tik 16% yra nebaigę gimnazijos. Šis tėvų mokslo lygio išsidėstymas pakartoja jau žinomą faktą, kad išbėgusiųjų skaičiuje daugiausia buvo inteligentai. Toliau, įdomu pastebėti, kad šeimos su 20 tūkstančių ir virš pajamomis metuose parodo didesnį nutatėjimo laipsnį, nes šių šeimų studentai jau nebelanko vasario šešioliktosios minėjimų, ir bendrai susirinkimuose lankosi labai retai.

(Pabaiga kitam numeryje)

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (65)

IŠDAVIKAI SUDARĖ NAUJĄ VYRIAUSYBĘ

Radio pranešimai buvo kartojami angliškai, prancūziškai ir rusiškai. Budapeste prasiveržė gaisrai. Kuzinas atsigavo iš sustingimo. Jis atlenkė savo kišeninį peilį, priėjo prie stalo ir padalijo duoną į tris lygius gabalus.

DĖMESIO!
DĖMESIO!
MINISTERIS PIRMININKAS IMRE NAGY PRAŠO GYNYBOS MINISTERI PALI MALETERI, GENERALINIO ŠTABO VIRŠININKĄ ISTVANĄ KOVACŠĄ IR KITUS DELEGATUS, KURIE VAKAR VAKARĖ, 22 VALANDĄ, IŠVYKO Į SOVIETŲ ARMIJOS ŠTABĄ IR LIGI ŠIOL DAR NESUGRĮŽO, TUOJ PAT GRĮŽTI ATGAL IR UŽIMTI SAVO POSTUS!

AŠ KARTOJU...

--Jie nebegrįš, -- tarė Kuzinas.

-- Bet gi negalima taip paprastai... -- prieštaravo Ilona.

-- Galima, -- pasakė Kuzinas, -- juos areštuos: juos įkiš į kalėjimą, kankins, tardys ir vieną dieną, kai pasirodys naudinga, juos nužudys.

-- Ak, tokia niekšybė, Vasia, tokia begėdystė.

... IŠVYKO Į SOVIETŲ ARMIJOS ŠTABĄ...

-- Jis pažįsta rusus, -- pastebėjo Erszėbeta.

-- Aš taip pat.

Ilona tai sušuko ir pribėgo prie Kuzino, bet tas vis iš naujo ir vis iš naujo kartojė:

-- Jie nebegrįš, niekada jie nebegrįš, niekada!

...TUOJAU GRĮŽTI IR UŽIMTI SAVO POSTUS.

Per radiją vėl pasigirdo himnas. Iki pamišimo - tas didingas giesmės sriautas, Erszėbeta nuėjo už stalo, įkišo telefono kabelį į dėžutę, pakėlė ragelį ir išsuko. Ji susirišo.

-- Endre? -- Taip, čia Erszėbeta. -- Ne, bet aš tiesiog neprisiverčiau juos pažadinti. -- Pirmųjų šūvių taip pat ne. -- Ne, turi pats jų paklausti. -- Sakyk pagaliau, kas yra? --

Erszėbeta tylėdama ilgai klausė. Jos veidas sustingo. Ji padėjo ragelį.

-- Aš kalbėjau su Endre, jis yra laikraščio leidykloje, Visoje Vengrijoje kovojama; armija be vadovybės; Maleteris buvo areštuotas prie derybų stalo; išdavikai sudarė naują vyriausybę; Kadaras yra ministeris pirmininkas; dar niekas nežino, kada jis perbėgo pas rusus; jis dabar kalba per radijo stotį, kuri paprastai transliuodavo užsienines vengrų radijo programas; pirmieji tankai jau pasiekė miesto centrą; jie susiduria tik su improvizuotu pasipriešinimu; mes turime skubėti į leidyklą; jie turi permaža ginklų; viena divizija artėja link parlamento; mes turime eiti į leidyklą; jie dar tebeturi toliraščio ryšį su Viena; mes turime skubėti į Pestą.

-- Ar Buda ar Pestas, -- pasakė Kuzinas, eidamas prie stalo, -- dabar juk vistiek.

-- Kas vistiek? -- paklausė Ilona.

-- Pasiimkite po duonos gabalą, -- pasakė jis ir priėjo prie radijo. Jis surado Maskvos radijo Balkanų stotį. Tą akimirką Kadaras skaitė paskutines naujųjų ministerių pavardes.

ANTAL PRO - PRAMONĖS MINISTERIS.
IMRE DOGEI - ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIS.
SANDOR RONAI - PREKYBOS MINISTERIS.

KITŲ MINISTERIŲ POSTAI LAIKINAI DAR NEUŽIMTI, VOS TIK BUS ATSTATYTA NACIONALINĖ TVARKA, JIE BUS PATIKĖTI KITŲ PARTIJŲ ATSTOVAMS IR NEPARTINIAMS, KURIE YRA PASIRUŠĘ GINTI SOCIALIZMO LAIMĖJIMUS.

Ilona apsisvilko apsiastą, kurį jau nešiojo tris žiemas. MŪSŲ TAUTA PERGYVENO SUNKIAS DIENAS, DARBININKŲ IR VALSTIEČIŲ VALDŽIAI, ŠVENTAM SOCIALIZMO REIKALUI GRESIA PAVOJUS.

Erszėbeta įsidėjo duonos gabalą.

KONTRAREVOLIUCIONIERIAI DAROSI VIS ĮŽŪLESNI, BE SKRUPULŲ PERSEKIOJA DEMOKRATIJOS ŠALININKUS.

Kuzinas užsidėjo raudoną baltą - žalią raikštį ant savo vatinio rankovės.

MES ŽINOME, KAD SAVO KRAŠTE TURIME DAR DAUG NEIŠSPRĘSTŲ KLAUSIMŲ IR SUSIDURSIME SU DAUG SUNKUMŲ. DARBININKŲ GYVENIMAS DAR TOLI GRAŽU NĖRA TOKS, KOKS TURĖTŲ BŪTI SOCIALISTINĖS STATYBOS KRAŠTE.

-- Atnešk šautuvus, Vasia, -- pasakė Ilona, užsirašiodama savo batus.

RAKOSIO - GERO KLIKA PADARĖ DAUG SUNKIŲ KLAIDŲ IR GRUBIAI PAŽEIDĖ TEISĖTUMĄ. VISA TAI PAGRISTAI SUKĖLĖ DIRBANČIŲ NEPASTENKINIMĄ.

Erszėbeta nekantriai tikrino savo ginklo užraktą.

HORTHY - REŽIMO LIEKANOS IR KALĖJIMŲ SARGAI - IŠIMTINAI TOS VISŲ NEKENČIAMOS IR PRAKEIKTOS PAVERGEJŲ SISTEMOS ATSTOVAI - JAU PASIKESINO NULENKTI LIAUDIES SPRANDĄ...

Kuzinas atsinešė iš miegamojo automatinį šautuvą.

SU GILIU LIUDESIU IR SUNKIA ŠIRDIMI STEBIME, KOKION BAISON SITUACIJON MŪSŲ MYLIMĄ TĖVYNĘ ISTŪMĖ TIE KONTRAREVOLIUCINIAI ELEMENTAI, TAIP, NET KAI KURIE GEROS VALIOS, PAŽANGŪS ŽMONĖS.

Ilona užsidėjo šalną.

VENGRAI, BROLIAI, PATRIOTAI, KAREIVIAI IR PILIEČIAI! MES TURIME PADARYTI GALĄ TAM KONTRAREVOLIUCINIŲ ELEMENTŲ ŠIAUTEJIMUI, ATĖJO VEIKIMO VALANDA.

Šviesa užgeso. Radijas nutilo. Elektros laidai buvo kažkur nutraukti. Rytas buvo tamsus. Kuzinas apgraibomis ant stalo surado laikraščius, susuko juos ir uždegė. Ilona segėsi šalno dirželį. Kaštany rudumo plaukai veržėsi pro šalno kraštą ir po pierinio žibinto šviesoje patys atrodė kaip liepsna, kuri suteikė veidui vario rudumą ir džiovino lūpas.

-- Einam, -- pasakė Erszėbeta.

Jie išėjo iš namo. Prie sodo vartelių Ilona stabtelėjo, pasižiūrėjo atgal. Už kalvų blykčiojo sunkiųjų patrankų ugnis. Bet kokia lepsnelė klaidžiojo namo verandos languose?

-- Nesidairyti, -- pasakė Kuzinas.

-- Tu taip pat dairaisi!

Priešais pūtė šaltas vėjas. Apačioje, mieste, sproginėjo granatos, kaip krūpčiojį žaibai. Gaisrai išdavė didžiulius kautynių židinius. Liepsnos buvo atsisipindėjusios langų stikluose.

-- Einam!

-- Pirmiausia į Susco gatvę, -- sušuko Ilona, -- namie aš turiu rankinių granatų.

-- Iš kur? -- paklausė Kuzinas.

Jie nuskubėjo nuo kalno. Jų žingsniai aidėjo gatvėje. Patrankų dundėjimas vis garsėjo. Erszėbeta bėgo pirmoji. Mintis, kad jie galį nebepasiekti leidyklos, ją kankino be paliovos.

(Bus daugiau)

NAUJAS SKAUTŲ REMĖJAS. Juozas F. Grybauskas, St. Anthony Savings and Loan Association Ciceroj, Ill., vedėjas, kovo 26 d. su šeima dalyvavo skautų suruoštoje skautaramoje ir paaukojo 100 dolerių. Nuotraukoje Grybauskų šeima. Pirmoj eilėj iš kairės: Juozukas, Teresėlė ir Deniukas. Antroj eilėj: Kristina, Darata, Jona, Juozas ir Elena Grybauskai.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAin 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

KOKIA LINKSMA KOMBINACIJA

Džiaugsmas...draugai...ir ugnim virtas Stroh's

Pagalvokite apie bet ką, pikniką kaime, kuris reikalauja šaltų gaivinančių Stroh's alaus bonkų. Stroh's dededa gerą skonį geram laikui su kuriuo negali lygintis joks kitas Amerikos alus... nes tik Stroh's yra ugnim verdamas. Prašykite alų su lengvesniu, švelnesniu skoniu — šiandien!

JUMS PATIKS

Stroh's

JIS ŠVELNESNIS!

FIRE-BREWED
America's only fire-brewed beer

AT POPULAR PRICES EVERYWHERE!

THE STROH BREWERY CO., DETROIT 26, MICH.

JEI IDĖJA VERTINGA - PO DISKUSIJŲ VISI SUTARTINAI DIRBA

Atsakymas A. Gailiūšiui į jo straipsnį "Milijoninio Fondo reikalus svarstant"

Kūrybinis procesas visuomenėje, paprastai, vyksta sekančiu būdu. Kas nors iškelia naują idėją. Idėja randa susidomėjimo ir pritarimo. Vyksta diskusijos ir ginčai, ar verta idėją įgyvendinti ir kaip geriausiai tai padaryti. Siūloma eilė variantų. Visuomenėje ar reikala sprendžiančioje organizacijoje nuomonės yra pasidalinusios. Galų gale, po diskusijų, daugiau pritarimo gauna vienas iš variantų. Jis priimamas dauguma balsų. Idėja yra vertinga, visi užmiršta buvusias diskusijas ir sutartinai dirba idėjos įgyvendinimui.

Lygiai toks procesas vyko Geležinio Fondo metmenis svarstant. Visai natūraliai buvo tikėtasi, kad A. Gailiūšis, nežiūrint į jo skirtingą nuomonę dėl kai kurių G. Fondo organizacinių principų, įsijungs į bendrą darbą. Tuo labiau, kad jis yra Bendruomenės Ekonominės Tarybos narys ir yra gilai įsitikinęs, kad "Geležinis Fondas, jei jį pavyktų įsteigti, turėtų didelės reikšmės lietuvių tautiniam ir kultūriniam gyvenimui."

Deja, jo straipsnis Dirvoje parodė, kad svarbiau jo siūlytas fondo variantas, kaip kad iš esmės G. Fondo pasisiekimas. Bendruomenės Taryba didelę balsų daugumą atsisakė nuo naujos organizacijos -- "Lietuviškos Fundacijos" projekto. Prieš tris savaites Clevelande įvykusiame skaitlingame diskusijų susirinkime beveik niekas nepritarė "Fundacijos" idėjai.

A. Gailiūšis straipsnyje remia savo siūlytą idėją įrodinėdamas, kad Bendruomenės Tarybos pasirinktas -- G. Fondo organizavimo būdas yra klaidingas ir nebus sėkmingas.

A. Gailiūšio straipsnyje yra ei-

ALGIRDAS NASVYTIS

lė netikslumų, kuriuos čia noriu atitaisyti.

Už fundacijos projektą pasisakė ne dauguma Ekonominės Tarybos narių, bet tik du, iš penkių Ekonominės Tarybos narių trys dalyvavo G. Fondo statuto paruošimo komisijoje. Du tos komisijos nariai -- Stasys Lazdinis ir Antanas Gailiūšis pasisakė už fundacijos projektą. Trečias narys -- Andrius Mackevičius priimto projekto šalininkas pareiškė savo atskirą nuomonę.

A. Gailiūšis daug vietos savo straipsnyje skiria apibūdinti fundacijos (fondo) ir trusto. Jis rašo, kad fondas yra platesnė organizacija, negu trustas. Fondas apima visos tautinės grupės reikalus, o trustas yra siauresnė teisinė institucija, kuri tarnauja vieno asmens ar paskiros organizacijos tikslams.

Šitokia klasifikacija iš viso yra neįmanoma. Fondas ir trustas negali būti priešpastatyti. Trustas yra amžino kapitalo teisinė valdymo forma. Jeigu fondas (Foundation) remiasi pastovaus kapitalo nuosimūnais, jis privalo turėti trustą ir trustą sutartį su patikėtiniais. Trusto reikalas yra svarstomas ir A. Gailiūšio patiekiamame projekte.

Fondas, fundacija, angliškai Foundation, vadinama organizacija, sukurta piniginiams aukomis remti tam tikrą veiklą. Fondas yra pinigų surinkimo ir skirstymo organizacija. Pagal priimtą projektą tas funkcijas atlieka Bendruomenė.

A. Gailiūšis savo projektu norėjo išjungti Geležinio Fondo funkcijas "lietuviškų reikalų šelpimą" iš Bendruomenės ribų. Jis

tai siūlo, norėdamas: "platesnės, pastovesnės organizacijos už bendruomenę, kuri greičiau gautų labdaringos organizacijos statusą. Fundacija yra reikalinga, nes mūsų organizacijos nėra tokios stiprios, kad galima būtų tikėti jų amžinumu."

Čia yra A. Gailiūšio siūlymo silpna vieta, nes mažai kas patikėjo, kad būtų galima sukurti naują organizaciją su tokiomis puikiosiomis ypatybėmis.

Toliau A. Gailiūšis teigia, kad funkcija gali apimti atskirų asmenų steigiamus trustus, o trustas tai padaryti negali. Tai neatitinka faktus. Bendruomenės, su patikėtiniais trusto sutarties projektas numato, kad stambesnes sumas paaugusieji (virš \$5000,00), turi teisę nustatyti tikslus, kam iš tų sumų gautos lėšos skiriamos. Tik tie tikslai turi atitikti bendruomenės fondo tikslams: lietuvių kultūros, švietimo ir socialiniams reikalams.

A. Gailiūšius nepatinka, kad Geležinio Fondo patikėtiniai, kurie valdys fondo pinigus, numatomi rinkti visam gyvenimui. Čia jis įžiūri eilę negerovių. Studijaviam fondų ir trustų klausimą, turėtų būti žinoma, kad beveik visi Amerikos trustai turi visam amžiui rinktus patikėtinis. Tik tokiu būdu jie gali išlikti nepriklausomi nuo pinigų aukojančių bei pelną dalinančių grupių. A. Gailiūšis rašo, kad Cleveland Foundation renka valdomuosius organus penkeriems metams. Bet tai yra pinigų dalinimo organai. Be abejo, pinigų trusto reikalai yra tvarkomi daug solidesniu būdu.

Toliau A. Gailiūšis sako, kad Bendruomenės steigiamajame fonde visos trys funkcijos: steigėjų, patikėtinio ir naudotojų yra viename tame pačiame asmenyje, nes Bendruomenė steigia Fondą, skiria visam amžiui patikėtinis ir pati fondu naudojasi.

Fondo steigėjai yra aukotojai, kurie sudeda pinigus. Bendruomenė tik paruošė statutą. Apie patikėtinis anksčiau kalbėta. Bendruomenė tėra pinigų skirstytoja bendriems lietuviškiems reikalams. Bendriems lietuviškiems reikalams Bendruomenės organai yra išrinkti ir tam jie dirba. Lygiai tuo pačiu būdu, kaip parinkta fondo statute, veikia didžiama Amerikos universitetų ir kitų kultūrinių institucijų fondai.

A. Gailiūšis tvirtina, kad neįmanoma sudaryti tokių tvirtų sutarčių tarp fondo steigėjo ir patikėtinio, kad jų negalima būtų išardyti. Amerikos patyrimas ką kitą sako. Šimtai fondų veikia virš šimto metų ir trusto sutartys yra įrodžiusios savo pastovumą. Šis įtarimas, mestas fondo užuomazgoje iš patyrimo, turinio pasitikejimą visuomenėje ekonomisto, gali būti labai žalingas. Tai reikia ypatingai apgalvesti.

A. Gailiūšio teigimas, kad Bendruomenė neturi labdaringo statuso, neatitinka tikrovės. Jau daug lietuviškų organizacijų yra gavusios tokį statusą. Tačiau, daug sunkiau yra gauti aukų atleidimo nuo taksų teisę. Bendruomenė, kaip skaitlinga organizacija, turinti skyrius visame krašte, valdoma visuotinais rinkimais išrinktų organų, turi daugiau galimybių, kaip bet kuri nauja organizacija, tokias teises išsirašinti.

Dėl vieno A. Gailiūšio teigimo liečiančio mane asmeniškai, aš turiu protestuoti. Jis rašo, kad Alg. Nasvytis viešai pareiškė, kad trustas turi duoti Bendruomenei lėšų tarnautojams pasisamdinti.

Clevelando diskusiniame susirinkime, kalbėdamas apie svarbų reikalą disponuoti pastoviomis metinėmis pajamomis, paminėjau ir sekantį pavyzdį: "Jeigu šiandieną pasitaikytų galimybė pasamdyti Bendruomenės reikalų vedėjui visai atžvilgiais tinkantį asmenį, Bendruomenė negalėtų tai padaryti, nes negalėtų jam garantuoti algos ilgiau, kaip vieneriems metams. Kas iš vyresnio amžiaus žmonių su tikrąja imtis darbo tokiomis netikromis sąlygomis"

Vienas iš diskusijų dalyvių bandė parafrazuoti mano pasa-

Argentinos lietuviai Vasario 16 proga padėjo vainiką Buenos Aires katedroje prie Argentinos išlaisvintojo gen. Jose de San Martino karsto. Vainiką neša ALC sekr. L. Lemberis ir C. Urbonavičius. Dešinėje stovi O. Ožinskienė, ALC ansamblio vadovė, P. Ožinsko nuotrauka

ATLANTO JĖGAINĖS PLANAS

Šiaurės gamtos rojui, Laplandijai, gresia pavojus. Švedija ir Norvegija, su 4100 ir 7800 kilovatvalandų vienam gyventojui, yra didžiausios elektros su naudos Europoje. Ir pareikalavimas didėja kiekvienais metais. Tarpstančio sniego maitinamųjų upių vandens jau nebeužtenka turbinoms sukurti. Kaskart statomi vis didesni dirbtiniai ežerų baseinai, keisdami Skandinavijos paviršiaus vaizdą.

Drąsiausias šios rūšies projektas yra vadinamoji Atlanto jėgainė, kurios planai sukėlė didelį triukšmą. Suomija, Norvegija ir Švedija nori bendromis jėgomis įgyvendinti planą, kuris įnešų pakeitimų į klimatą ir gamtovaizdą. Dvi vandeninių Europos upės, Torne ir Kaliksas, turi pakeisti savo kryptį ir tekėti atgal, savo vandenis nešdamos ne į Botnijos įlanką (šiaurinėje Baltijos jūros dalyje), bet į Atlantą.

Keturiasdešimties kilometrų ilgio tunelis per aukštų kalnų masvą vakarinėmis Tornetrasko gale turi sudaryti 345 metrų kritimą, sukurdamas 35 km ilgio ir 6 km pločio dirbtinį ežerą. Milžiniškos mašinos pompuotų vandenį 20 metrų aukštyn, į uolose įkirstą jėgainę, kuri turėtų šiaurui duoti 7 milijonus papildomų kilovatvalandų per metus.

Projektas, žinoma, lieka šešėlyje prieš garsiąją amerikiečių Hooverio užtvanką arba dabar Egipte statomą Asuano užtvanką, bet savo pasėkomis žmonėms ir žvėrimis turės nemažiau reikšmės.

Tų pasėkų svarbą išryškina faktai, kad Švedijos mokslų akademija tam planui priešintis visame pasaulyje su mobilizavo 200 mokslininkų, kad visų šiaurės kraštų gamtos apsaugos organizacijos įteikinėja protestus vyriausybėms, kad lapiai siuntinėja delegacijas į Stockholmą, gindami elnių augintojų ir žvejų teises prieš didėjančią jų tėvynės industrializaciją.

"Energijos stinga!" šaukia pramonė. Technikai Atlanto jėgainės projektą pasiūlė, kaip kito plano alternatyvą. Jie nori vietoj 40 jėgainių statyti vieną. Tos 40 jėgainių pagal ankstesnį planą turėtų išnaudoti Tornes ir Kalikso upių jėgą.

Upių vagų nukreipimas priešinga kryptimi turėtų būti piges-

nis ir efektingesnis, negu vandens srovės užtvėnkimas daugelyje vietų. Tarptautinis bendradarbiavimas racionalizuotų jėgos padalinimą ir greičiau amortizuotų investicijas, kurios sieks per pusę milijono kronų.

Lapiai yra kitos nuomonės. Toje srityje gyvena apie 1000 "samų" su 85,000 elnių, kurių ganyklos yra surištos su upių vagomis. Užtvankos ir vandens baseinai dažnai užtvėria natūralius kaimenių kelius, ruošė ir pavasarį ieškant ganyklų. Šiaurės stepių klajokliams elniai yra svarbesni už kupranugaris Afrikos dykumų sūnams. Samai minta elnių pienu ir mėsa, rengiasi elnių kailiais, iš jų odų gamina apavą, palapines ir rogutes, iš kaulų ir ragų daro sagas, peilių rankenas ir papuošalus. Gyvuliai, sekdami savo instinktą, ieško pašaro ir apsaugos nuo savo natūralių priešų, samai seka juos ir statosi palapines ten, kur gyvuliai sustoja.

Jėgainės projektas kelia pavojų ir žvejybai bei medžioklei. Laukiamas drastiško žuvies sumažėjimo, o žuvis daugeliui gyventojų yra gyvybiškai svarbi. Taip pvz. Kukulaforsos apylinkių gyventojai (Švedijos - Suomijos pasienyje) savo mokesčius valdžiai atiduoda lašišomis ir upėtakisais. Kurios kasyklų darbininkams meškeriojimas ir medžiojimas sudaro svarbiausias pramogas.

Mokslininkai pranašauja, kad jėgainės projektas iš pagrindų pakeistų gyvūnijos ir augmenijos pasaulį, kuriam lygaus nėra kitoje pasaulio vietoje, ir kuris turėtų išlikti biologiniams tyrinėjimams. Snokščiančios ir putojančios upės liktų tingiomis, skurdžiomis srovėmis, kurių nepakaktų natūraliems jų baseinams drėkinti.

Lapiai žyniai, kurie vis dar labiau pasitiki savo tradicinėmis "stebėklingsiomis" priemonė-

mis, negu moderniais vaistais, daugiausiai kursto ramius gyventojus prieš įsiveržėlius iš pietų. "Jie elgiasi kaip baltavėdžiai, kurie iš šiaurės Amerikos indėnų atėmė jų tėvynę. Negali žmogus pakeisti to, ką Dievas sutvėrė." Ir skurdžių sodybų ūkininkai su nepasitenkinimu žiūri, kaip jų vaikai keliasi į pramonės centrus, palikdami žemę ir šeimų tradicijas.

Techniniai specialistai pramatė tuos priekaištus. Jie paruošė planus specialiais kanalais žemę drėkinti ir 16 ml. sielių, kasmet tomis upėmis nugabenamų į popieriaus fabrikus, plukdyti. Jie žada samams naujas, gerai apsaugotas elnių ganyklas ir upių praturtinimą moksliniais vykdymu žuvų auginimu. Be to, didžioji jėgainė atvertų naujus kelius į dykumas ir gamtos mėgėjams, tyrinėtojams bei medžiotojams palengvintų įėjimą į ligšiol neįėjamas sritis.

Naujieji keliai būtų naudingi ir elniams. Atsirastų geresnis susisiekimas tarp didžiųjų gyvenviečių ir su didžiaisiais centrais, kas paskatintų elnių pristatymą į rinkas.

Švedijos vyriausybei netrukus reikės paskelbti sprendimą. Švedijoje Daugumo pietinės ir vidurinės Švedijos jėgainių pajėgumas jau išsemtas. Milžiniškas šildomosios alyvos ir anglų importas nepaprastai apsunkia visos Švedijos ūkį sumažindamas konkurencijos galimybes. Atominė jėgainių planai tuo tarpu tebėra tik ateities muzika. Neišnaudota šiaurė su savo didžiuliais plotais užpildytų energijos produkcijos spragas. Turistai ir gamtos draugai turėtų pasitenkinti didžiuliu gamtos apsaugos parku prie Sareko, samai galėtų savo elnius išginti į kitas ganyklas. Galbūt techniniai kompromisai palengvins sritį apsaugoti nuo drastiškų permainų.

HAVE YOU PAID YOURSELF ...

Regularly?

... and have you paid yourself first ... before you started spending? Saving a portion of all you earn is a major step toward success and a secure future. St. Clair Savings will help you plan for your future by providing a safe place for your savings while paying you a generous return ... 4% interest ... computed quarterly and paid twice each year.

All Savings Deposited Through APRIL 17th

Earn

4% from APRIL 1st!

Three Convenient Locations...

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St. 25000 Euclid Ave. 6235 St. Clair Ave.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

dovanos ★
★ **taupytojams** ★

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU KOVO IR BALANDŽIO MEN. DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN. DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS.

DARBO VALANDOS:

5 1/4% mokame už legalios taupymą!

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vadovas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. /BI 2-1397, TO 3-8131

DIDELIS ĮVYKIS LIETUVIŠKOS MUZIKOS GYVENIME

Tik ką neseniai išleistos lietuviškos plokštelės, viso 123 kūriniai. Visus plokštelių pavadinimus, dainininkus bei muzikus išvardinti neįmanoma.

Prašome prisiųsti savo adresą ir tuojau išsiųsime katalogą, kuriame rasite, ne tik visas lietuviškas

plokšteles, bet ir knygas bei kitas prekes, kurios labai tinka net ir į Lietuvą pasiųsti.

**J. KARVELIS, 3322 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill. Tel. YArds 7-0677.**

P. S. Taip pat galite gauti ČIURLIONIO ansamblio plokšteles "MES PADAINUOSIME", A. Stephens ir J. Stuko paverptos TĖVYNĖS muzika, ir Br Jonušo 12 lietuviškų maršų "GAUDŽIA TRIMITAI".

NAUJIENA! B. Sruogos "Milžino Paunksmė" 3 plokštelės - kaina 15 dol. NAUJIENA!

FILATELIJOS KAMPELIS (5)

ANTANAS BERNOTAS

LIETUVA

Šiemet sukako 22 metai, kai nacinė Vokietija 1939 m. kovo 23 d. nuo Lietuvos atplėšė Klaipėdos kraštą.

Tą pačią dieną naciai konfiskavo Klaipėdos pašte rastus Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmečio proga išleistus pašto ženklus ir juos nugabenę į lietuviškąją "Ryto" spaustuotę ten perspausdino užrašu: "Memelland ist frei!" ir elnio ragais ("Klaipėdos kraštas yra laisvas").

Kaip vokiečių Michelio katalogas nurodo, buvo perspausdinti šitokie ženklų kiekiai: 15 ir 30 centų -- po 30,000, 35 c. -- 70,000 ir 60 c. -- 50,000 egzempliorių.

Šie pašto ženklai Klaipėdos krašto paštuose nebuvo pardavinėjami, tačiau, kas juos sugėbė išgyti, galėjo sunaudoti korespondencijos apmokėjimui iki 1939 m. balandžio 1 dienos.

Nevisi žino, kad tokie pašto ženklai buvo išleisti, dar mažiau kas juos tėra matę. Čia duodame vieną tokį perspausdintą ženkla -- 30 centų. Ženkla -- prez. Antanas Smetona; jo kairėje -- I Pas. karo metu sunaikinta Lietuva, dešinėje -- Vytauto Didžiojo Muziejus Kaune.

PRANCŪZIJA

Išleido 2 pašto ženklus su Šv. Martynu, kurių primokėjimai eina Raudonojo Kryžiaus naudai.

20-10 centimų ženkle yra Šv. Martyno brolijos lazdos viršūnė su karūna ir statula, 25-10 centimų ženkle matome Šv. Martyną, kardu dalinantį savo apsiaustą, ir vieną jo dalį atiduodantį elgetai. Statula, XVI amž. darbas, yra vienoje Oise bažnyčioje.

Šv. Martynas, vadinamas Turiečiu (apie 315 Panonijoje -- 397, XI, 8 Candes, Prancūzijoje) yra laikomas Galijos apaštalu

ir ankstyvaisiais viduramžiais tautiniu prancūzų šventuoju. Gyveno tais laikais, kai Prancūzijoje dar tebeskldo krikščionybė ir pats daug prisidėjo prie jos plėtimo.

Jis pats buvo karys ir apsikrikštijo tik 337 m. Vėliau į šventintas kunigu, o 371 m. Tourso vyskupu. Pasižymėjo švėtu gyvenimu ir yra padaręs stebuklų.

Daugelyje bažnyčių randame jo statulų. Kaimiečiai jį šventę laikydavo metų darbų pabaiga.

Seniau Lietuvoje samdiniai savo metus baigdavo iki Šv. Martyno.

VATIKANAS

Išleido 10 pašto ženklų labdarybės seriją, kurioje pavaizduoti "7 geri darbai dėl kūno" su žinomo italų skulptoriaus Luca Della Robbia kūriniais.

Luca Della Robbia (1399 -- 1482) yra garsus renesanso gdynės italų skulptorius ir keramikas. Gyveno ir savo kūrinius kūrė Florencijoje. Pradininkas vadinamųjų terakotos dirbinių. Savo kūriniams Della Robbia yra išpuošęs kelias Florencijos bažnyčias.

Čia duodame šios serijos 5 lirų pašto ženklą, kuriame pavaizduota dorybė "Alkaną papenkė". Išdėmėtina, kad visos kūriniuose pavaizduotos figūros dėvi drabužiais, kokiais renesanso laikais dėvėjo italai.

70, 75 ir 100 lirų pašto ženkluose yra paskiros figūros, po piežiaus Jono XXIII atvaizdas bei jo herbas.

KANADA

trečioji savo didumu pasaulyje šalis (po Sov. Sąjungos ir Kinijos), kaip žinia, tirščiau yra apgyventa tikrai neplačiu ruožu išilgai Jungtinių Amerikos Valstybių pasienio. Toliau, einant į šiaurę, gyvenvietės vis retėja, kol pagaliau jos visai išnyksta, užleisdamos vietą plotuose retai išsimėčiusiems eskimų kaimeliams bei žvejų punktams.

Į šiaurę tęsiasi begaliniai miškai, kad ir skurdiki, su daugybe žuvingų upių ir ežerų. Kalnuose gausu metalų ir mineralų, o žemėje naftos. Kai miškų juosta pasibaigia, prasideda begalinės negyvenamos tundros. Pačioje šiaurėje gulinčios salos padengtos amžinu sniegu ir kedynais.

L. Bendruomenės apylinkės metinį susirinkimą kovo 12 d., savo atsilankymu į rytų tolimą pakraštį iš Clevelando, pagerbė LB Centro Valdybos pirmininkas St. Barzdukas.

Savo trumpame žodyje jis reiškė pasitenkinimą, kad jam buvo sudaryta progą pirmą kartą atvykti į Baltimorę ir dalyvauti gana gyvos apylinkės susirinkime.

Trumpai atsakė į vieno laikraščio straipsnį "Quo vadis bendruomenė". Sako, bendruomenėje yra gyvas darbas, ji yra vieninga, solidari ir lygi visame pasaulyje. Tik reikia ieškoti sutarimo ir bendradarbiavimo kelių. Ponas Barzdukas pranešė negirdėta naujieną, kad ateinančiais 1962 metais, ruošiamasi antrai tautinių šokių dienai ir Kultūros kongresui.

Apylinkės susirinkimu pirminkavo Balyz Brazauskas, sekr. Juozas Gailevičius. Valdybos pranešimas buvo trumpas, bet ryškus, nušvietęs metų bėgyje gana gyvą veiklą. Pranešimą darė pirmininkas V. Volertas.

Kaip visuomet, taip ir ši kartą rinkimai į valdybą sudrumstė iki tolei sklandžiai vykusią susirinkimo eigą. Atsisakius vienam kandidatui, jį pasekė ir visi. Stasio Barzduko rimtas, įtikinantis ir jautrus žodis pagelbėjo kandidatų sąrašą sudaryti. Valdybon, pagal balsų daugumą, išrinkti: Vytautas Duly, Vytautas Volertas, Makauskaitė, Noreika, Marcinkevičius, R. Pažemėnas, šilgalis. Kontrolės komisija sutiko eiti pareigas ir šiais metais. Be to jai pavestos ir Rinkiminės Komisijos į Bendruomenės Tarybą: St. Balčiūnas, K. Kanauka, K. Pažemėnas. Išrinkta nominacijų komisija: K. Bradūnas, B. Brazauskas, J. Gailevičius.

Išteigtas apylinkės Socialinis fondas, kuris teiks paramą į nepakeliamą nelaimę patekusiems.

Susirinkimo pabaigoje S. Barzdukas atsakinėjo į paklausimus.

Dėl žiaurių žiemų ir nebuvimo kelių, Kanados šiaurę gyventojai nemėgiama. Tačiau paskutiniiais keleriais metais Kanados vyriausybė, stradus šiaurės vakaruose gausias metalų kasyklas bei naftos laukus, pradėjo sparčiai tiesinti kelius, atidarė naujas susisiekimo linijas, bei visaip pagalbsti norintiems šiaurėje kurtis.

Porpagandos sumetimais š.m. pradžioje išleistas ir šis 5 centų pašto ženklas, pavadintas "Northern Development". Pašto ženkle matome didžiulę žemės kasimo mašiną ir matininką su matavimu prietaisu. Viršuje - kompasas ir šiaurės ašigalio geografinės linijos.

LT S-gos skyriaus susirinkimas kviečiamas balandžio 9 d. Bus paskirtos kultūros ir švietimo reikalams lėšos, gautos iš pelno rodant P. Jasiukonio ir Stuko filmas. Bus valdybos pranešimas apie atliktus darbus metų bėgyje ir renkama nauja valdyba.

Tautinių šokių grupė balandžio 15 d., Lietuvių sveatinėje ruošia savo metinį parengimą. Meninėj programai išpildyti pakviestas ir sutiko atvykti Čiurlionio Ansamblio Vyrų Oktetas, vedamas R. Babicko. Oktetas į Baltimorę atvyksta pirmą kartą.

Tautinių šokių grupė savo sudėtim yra viena iš geriausių. Joje susibūrę 40 jaunuolių, berniukų ir mergaičių. Grupe vadovauja Balyz Brazauskas, talkininkaujant Vytautui Dului. Nuo pereinamo rudens grupė neteko geros ir žavios akordionistės, trečios kartos čia gimusios lietuvaite Višinskaitės. Ji studijuoja Marylando universitete, 30 myl. nuo Baltimorės. Bet grupė dar turi du jaunus ir gabius akordianistus: Šilgalį ir Petruševičių.

Tautinių šokių grupę globoja tėvų komitetas, kuriam pirmininkauja jau ketletą metų Šilgalis. Parengimo ruošimo rūpestis ir guli ant tėvų komiteto pečių. Čia neatsilieka ir mamytės. Jos parengime vaišins savo gamintais kėsniais, užkandžiais ir skanėstais.

M. K-a

DETROIT

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA

1961 m. LB valdyba sudaro: Pauža V. - pirmininkas, Dr. Misiulis V. - švietimo ir kultūros reikalams, Racevičius J. - išdininkas, Tamošiūnas V. - sekretorius ir informacijos vedėjas, Vitkus M. - vicepirmininkas, ir narių telkimo vedėjas, Kriaučiūnas V. - parengimų vadovas, Bražėnas A. - socialinių reikalų vedėjas.

Naujoji 1961 m. valdyba dėkoja 1960-jų metų valdybai su paku inž. C. Staniliui už labai turtingą 1960-jų metų apyskaitą. Išvaryta graži kultūrinė vaga. Teks ir šiai valdybai gerokai pasispausti.

Detroito apylinkė turi arti tūkstančio narių. Solidarumo mokesčio surinkimas apvertkinoje padėtyje. Nariai mielai moka, kada kreipiamasi, į namus važinėti bedarbiai turi laiko, bet, kad "arkliai be avių", o dirbantiems trūksta laiko.

Nuo dabar, kiekvieną dieną, ypatingai sekmadieniais, kai lietuviai atvyksta į Šv. Antano bažnyčią, solidarumo mokesť gali užsimokėti V. Paužos krautuvelyje.

KAZIUKO MUGEJ PRAEJUS

Gabijos ir Baltijos tuntų Kaziuoko mugė, rengta kovo 26 d., praėjo didžiausiu pasisekimu. Visi vienetai, vienas už kitą gražesni buvo, pavyzdinčiai rengti. Gražios skautiškos uniformos, pradedant mažyčiais skautukais ir baigiant jų vadais, sužavėjo svečius.

Loterijoje buvo daugiau kaip 800 daiktų ir jai vadovavo S. Kauneliene. Iš loterijos gauta virš 600 dolerių pelno.

Mugėje veikė gerų šeiminių daiktų paruošta valgykla. Stalus aptarnavo skautų tėvai. Valgyk-

los apyskaitos dar nėra, bet jau aišku, kad bus gražus pelnas. Mugę atidarė skaučių ir skautų remėjai bei bičiuliai: Dr. E. Gurskytė-Paužienė ir J. Atkočaitis.

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMUI GAUTA GERA SALĖ

Jau iššaknijus tradicija, kad Bendruomenė rengia Naujųjų metų sutikimą. Naujoji valdyba dėjo daug pastangų surasti gerą salę. Ir pasisekė. Kada važiuosite Oakman Blvd., netoli Chicagos Ave. ir Grand River yra graikų ortodoksų bažnyčia ir prie jos salė. Tik keletas metų kai pastatyta. Labai skoningai įrengta, erdvi su visais patogumais. Mašinoms pastatyti gera vieta. Taigi ten įvyks 1962 metų sutikimas.

V. T.

RAUDONASIS VYNAS

Balandžio 8 d., šeštadienį, 7 val. vak. buv. lietuvių sveatinės salėje įvyksta Balfo 76 sk. vakaras, kurio programą atliks Detroito Liet. Dramos Mė-

Tautinės Sąjungos Toronto skyrius išsirinko naują valdybą

Torontiečiai visuomeniniu atžvilgiu sudaro gana judrų vienetą. Po vasaros atostogų, kai tik oras šiek tiek atvėsta ir sustoja savaigaliais į vasarvietes iškeliaivimai, prasideda vėl iš naujo kultūrinis bei visuomeninis gyvenimas. Iš pradžių vyksta dažni posėdžiai, pasitarimai, o po jų jau eina tų pasitarimų pasėkos. Būtent: įvairūs parengimai, koncertai, vaidinimai, eglutės, filmų demonstravimai, minėjimai, metiniai susirinkimai ir taip be sustojimo.

Žiemos metu, kuris paprastai būna perkrautas visokeriopa veikla, nariais gausesnės organizacijos tenka pagalvoti apie tinkamo laiko parinkimą savo susirinkimams.

Tikėtina, kad ir Lietuvių Tautinės Sąjungos Toronto skyriaus valdyba, atsimindama aukščiausių paminėtų motyvus, savo metiniam susirinkimui datą pasirinko kovo 26 d.

Minėtą dieną Lietuvių namuose skyriaus nariai susirinko įvertinti praėjusių metų veiklos, pasidžiaugti pasiektais laimėjimais ir aptarti rytojaus veikimo planus.

Skyriaus pirmininkas pradėdamas susirinkimą savo įžanginiame žodyje prisiminė nesenai mirusį veiklų, energingą ir ilgąmetį skyriaus valdybų narį Povilą Budreiką, kuris pagerbtas tylos minutės susikaupimu.

Valdybos vardu pranešimą padarė P. Bastys. Duotoje 1960 metų apžvalgoje be organizacinių reikalų skyrius gyvai domėjosi bendriniais veiklos klausimais ir juos rėmė. Kartu buvo aktyviai reaguojama į kiekvieną pasireiškiantį mūsų politiniame bei visuomeniniame gyvenime įvykį. Neišleido iš akių LNT veiklos, kuri kaip ir anksčiau buvo nuosirdžiai remiama. Telkimu lėšų Nepriklausomybės Fondui buvo teigiamai įvertinti fondo lėšomis atliekami šiuo metu Lietuvai naudingi darbai.

Revizijos komisijos vardupranešimą padarė K. Kalendra. Skyriaus raštinės bylos ir atskaitomybės knygos vedamos tvarkingai. Revizijos aktas priimtas be pakeitimų.

Bendrai dėl pranešimų ir skyriaus veiklos pasisakė visa eilė kalbėtojų, kurių pasakytuose žodyuose buvo jaučiamas nepasileptas, bet atviras nuosirdumas. Inž. M. Meiliūnas, vertindamas praėjusių metų veiklą išskėlė kai kurias bendras visuomeniniame gyvenime besireiškiančias negeroves ir atkreipė susirinkimo dėmesį, kad blogais pa-

gėjų Sambūris, suvaidindamas latvių rašytojo V. Karlinč 3 veiksmų komediją Raudonasis Vynas. Režisuoja Z. Arlauskaitė - Mikšienė.

Po vaidinimo šokiai, grojant geram orkestrui, ir turtingas bufetas.

ATTITASYMAS

Mano pasisakyme dėl Dr. K. Karvelio patikslinimo trečioje skiltyje šeštoje eilutėje, kur sakė prasidea "Aš bent iki šiol neaptikau"... yra įsibrovusi korektūros klaida ir gaunasi mišrainė. Mano buvo šitaip parašyta: "Aš bent iki šiol neaptikau, kad kuris laikraštinkas imty nagrinėti ištisinį kalbos tekstą". Mano varganai galvai atrodo, kad laikraštinkai tik ir naudoja "atskirus prelegentų išsireiškimus", kurie sudaro kalbos esmę, o ne šimtus "reiškia, vadinasi, ir taip toliau, ir taip toliau", pasakytus dėl kalbos padauginimo ir neturintčius esminės reikšmės".

K. Jurgutis

vyzdžiais nebūtų sekama. Neveiklieji skyriai arba jų nariai blogai nuteikia veikiančius ir dažniausiai jie būna darnios ir gražios veiklos stabdžiai. Visuomenėje simpatijų įsigijimas yra kelias į pasisekimą ir laimėjimą.

K. Kalendra kalbėdamas praėjusių metų veiklos klausimu, teigiamai ją apibūdinęs, skyriaus valdybai išreiškė padėką. Susirinkimas pritarė plovimui.

Einamuose reikaluose buvo keliama susirinkimų, išvykų, narių pokalbių ir kitais tautine veikla liečiančiais klausimais pagėdavimai. Sumanymų kėlimo ir diskusijose dalyvavo Aug. Kuolas, M. Meiliūnas, K. Kalendra, V. Matulevičius, M. Abromaitis, E. Jurkevičienė, A. Statulevičius ir kt. Nutarta liepos pabaigoje ar rugpjūčio pradžioje suruošti išvyką V. Kalendrų vasaros rezidenciją prie Georgian įlankos. Kitų susirinkime iškeltų klausimų galutinis aptarimas paliktas naujai išrinktai valdybai.

Slaptu balsavimu išrinktoji skyriaus valdyba, susirinkimui pasibaigus, trumpame pasitarime pasiskirstė pareigomis: P. Bastys - pirm., A. Statulevičius - vicepirm., M. Abromaitis - sekr. V. Matulevičius - izd. ir E. Jurkevičienė - parengimų vadovė. Kandidatai po lygiai balsų gavo J. Barzevičius ir J. Česėkas.

Į revizijos komisiją išrinkta: K. Kalendra, J. Jurkevičius ir F. Valys.

Linkėtina, kad susirinkime iškelti gražūs sumanymai ir priminti rytojaus veiklos dienai nutarimai būtų pilnumoje įgyvendinti; o bendri idėjiniai siekimai, kad stiprintų tarpusavio ryšius ir palaikytų širdys amžinai liepsnojančią lietuvišką ugnelę tėvynei Lietuvai.

P. V.

NEW YORK

PAKVIESTI ATVYKUSIEJI IŠ LIETUVOS

Balandžio 9 d. 12 val. Apreiškimo parapijos mokykloje, Brooklyne, įvyks metinis JAV LB New Yorko I-sios apylinkės narių susirinkimas, į kurį kviečiami atvykti visi lietuviai. Programoje: pranešimai, valdybos rinkimai ir kt. Programa pajavirins svečiai, atvykę iš Lietuvos.

Džiugu, kad kone visi atliko solidarumo mokesť. Kai kurie malonėję pridėti 1 dol., paremdami LB leidžiamą biuletenį, kuris juos lankys ištisus metus, teikdamas informacijas apie Lietuvių Bendruomenės veiklą Amerikoje.

NOTICE!

Taupymo įnašai, gauti iki
balandžio 10 ir palikti
ketvirčiui, gauna procentą
nuo balandžio 1

Society NATIONAL BANK

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

YVSKUPO M. VALANČIAUS LITUANISTINĖS MOKYKLOS TĖVŲ KOMITE-
TAS KVIEČIA VISUS ATSLANKYTI Į METINĮ MOKYKLOS

VAKARA

KURIS ĮVYKS 1961 M. BALANDŽIO MĖN. 8 D., 7 VAL. LIETUVIŲ SALĖJE.

Programoje: mokinių tėvų oktetas, vadovauja A. Mikulskis; mokinių tautiniai šokiai, vadovauja J. Gailiūšytė ir mokinių kanklių koncertas, vadovaujant p. Mikulskienei.

Turtingas bufetas, laimėjimai ir šokiai, grojant Neolithuanų orkestrui.

Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Tėvų Komitetas

CLEVELANDO NEOLITHUANAI SUSIRŪPINO LITERATŪRA IR MEILE

Atrodo, kad Clevelando neolithuanai susirūpino literatūra ir meile. Neabejotina teisybė. Gyvendami ne savo tėvynėje, jaunieji korporantai turi mažai galimybių pažinti savąją literatūrą. Tik maža dalis lietuviškos literatūros pasiekia jaunimą lituanistinėse mokyklose.

Tur būt, reikėtų prisipažinti, kad tik kelintas iš jaunuolių pavarto lietuvišką knygą. Ir taip liūdna, kad mūsų literatūrą pa-

žins tik labai mažas skaičius naujosios kartos lietuvių. Dėl šios priežasties viena kita jaunimo organizacija atkreipia dėmesį į lietuviškos literatūros pažinimą ir stengiasi su ja į jaunimą artėti. Taip pat ir Clevelando neolithuanai šių metų pusmečio veiklai pasirinko lietuviškos literatūros temas, imdami meilės idėją veikaluose.

Tėvynės meilė buvo išnagrinėta Vasario 16 minėjime, kuris

įvyko vasario 28 d. Čiurlionio namuose. Minėjimas praėjo labai jaukioje nuotaikoje, savoj neolithuaniško šeimoi ir prietelių tarpe. Susirinko gražus būrelis svečių. Prie kavutės ir užkandžių labai greitai praėjo tas pora valandų. Čia filisterė A. Augustinavičienė kreipėsi savo kalba į jaunuosius korporantus, įrodysdama jiems, kokios yra galimybės kultūringam žmogui, giliau viską pažinti, tvirtiau lyginti dalykų esmę, siekti asmenybės, nes būnant asmenybe bus daug lengviau kovoti su komunizmu, bus daug daugiau jėgų kovoj Lietuvos laisvės byloje. Jos žodį sekė tėvynės meilės idėja, imant lietuvių literatūrą šimtmečiais. Pradėta nuo tų laikų, kai tik lietuvių vardas istorijos lapuose atsirado. Su tautos daina, pasaka, mįsle žengė ir savai tautai prisirišimas.

Šešioliktajam šimtmečiui, pasirodžius pirmajai lietuviškai knygai, iškilė idėja pažinti ir išskirti gražią lietuvių kalbą ir kalbėti ja raštuose, kaip ir kiekviena tauta, kad kalba. Žengė šimtmetis po šimtmečio, augo lietuviška kūryba, brenė mintis, kad lietuvis turi gražią kalbą, garbingą praeitį, turi gražią gamtą ir savą žemę, kuri lietuviui ir priklausyt privalo.

Devynioliktajam šimtmečiui lietuvių literatūroje tėvynės meilė ėjo pagrindine mintimi. Subrendo, suprato ir troško lietuvis būti laisvas. Didieji tautos vyrai savą kūrybą kėlė tautai atgimimui. Dvidešimtas šimtmetis su sprogdino nelaisvės tiltus. Lietuvių literatūra sužydė tėvynės meilės daina.

Tat taip nuskambėjo Vasario 16 minėjime tėvynės meilės idėja lietuvių literatūroje.

Minėjamą pravedė kolega Vytautas Šlapelis. Programoje dalyvavo kolegos: B. Augustinavičiūtė, V. Butrimaitis, L. Juodytė, R. Variakojis, D. Mackevičiūtė, V. Stankevičius, E. Modestavičius, I. Pivoriūnaitė, N. Grybauskaitė, N. Karaliūtė. Linksmąją dalį pravedė kolegė V. Morkūnienė, palydint A. Modestavičiūniui akordionu.

Štai pavasaris artėja. Atgimsta gamta, kyla širdys aukštyn. Su pavasariu, su kylančia širdimi visuomet - jaunystė ir meilė. Tegul mums ta jaunystės meilė prkalbės lietuvių literatūra.

Balandžio 22 d. kalbės į mus rašytojai - poetai: Putinas, Maijonis, Žemaitė, Vaižgantas, Aistis, Vaižūnas, Binkis ir Spalis. Tikriausia, kiekvienas save atrasim "Jaunojoje Lietuvoje", "Altorių šešėliuose", "Pragiedruoliuose", "Alma Mater"... Neolithuanų jaunimas atsidėjęs ruošiasi šiam literatūros vakarui.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Į jaunųjų talentų varžybų koncertą, rengiamą Dirvos, bilietai jau parduodami. Bilietų kainos po \$2.50, \$2.00, \$1.50 ir mokslieviams po \$1.00. Varžybų koncertas įvyksta balandžio 29 d., 6:30 val. vakaro Slovenian Auditorium. Po koncerto vaisės ir šokiai.

Iš anksto įsigykite bilietus, kad įdomiam varžybų koncerte, kuriam jaunieji pianistai dalyvauja iš visų JAV lietuvių kolonijų, turėtų geresnę vietą.

• Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus metinis susirinkimas įvyks balandžio 9 d., 11:30 val. šv. Jurgio parapijos salėje.

Darų tvarkoje: metinis valdybos pranešimas, kontrolės komisijos pranešimas, diskusijos dėl pranešimų, valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai ir kiti reikalai.

Maloniai kviečiame organizacijų atstovus būtinai dalyvauti susirinkime ir ne vėluoti.

• Tautinės Sąjungos skyriaus nariai Atvelyky — balandžio 9 d., 11:30 val. renkasi į svarbų susirinkimą, įvykstantį Dirvos redakcijoje. Visų narių dalyvavimas būtinas.

• Pranas Kvedaras, Dirvos bendradarbis ir bičiulis iš Toronto, su poniu ir dukrele Laimute, viešėjo pas Dr. J. Maurukus, aplankė Dirvą ir jos reikalams paliko \$10.00 auką.

• Eug. Sakalauskas, iš Toronto, viešėjo pas savo gimines — vet. gyd. T. Gečą. Aplankė ir kitus artimuosius.

AKRON

* JŪRATĖ, DR. ADOMAVIČIŲ DUKRELĖ, Akron, su savo skaitėmis, amerikoniškėmis, iš viso vienuolika mergaičių, suruošė lietuvišką pusvalandį. Buvo gražiai paskaityta apie Lietuvą, jos dabartinę nelaimę, parodytas žemėlapis. Visos pažadėjo pasimelsti, kad Lietuva būtų vėl laisva. Po to Jūratė, apsirengus tautiniais drabužiais, papasakojo apie tautinį šokį, "Norio migo", ir visos gražiai pašoko. Pabaigai buvo vaisės, kurioms lietuviškų keptinių parūpino Dr. Adomavičienė. Šokiui akordionu pagrojo Eugenijus Svederskas, o lietuviškas karūnėles padarė ponis Lenkauskienė. Pusvalandėlis praėjo jaukiai ir amerikoniškėmis paliko gilių įspūdį.

Pažymėtina, kad Jūratė ir Eugenijus dar labai jauni pradžios mokyklos mokinukai.

Kas, kas, bet tie, kurie ruošiasi, tikrai atsimins ir arčiau pažins tuos rašytojus ir tuos veikalus, kurie šiame vakare bus iškelti. Programoje dalyvauja 30 jaunų neolithuanų. Jie vaidins, deklamuos, dainuos, šoks ir muzika išpildys meilės idėją veikaluose.

Šio vakaro pelnas skiriamas artėjančiai vasaros stovyklai paremti. Stovyklavimas turi nepaprastai didelės reikšmės lietuvių susipratinimui. Todėl ir norima, kad kuo daugiau korporantų joje dalyvautų. Juo bus prieinamesnės sąlygos, juo daugiau studijuojančių neolithuanų galės stovyklauti.

Stovyklavietė jau užsakyta šalia Clevelando už 40 mylių. Atskiri nameliai, salė, miškas, ežerėlis ir 90 akrų pievų ir kalnelių... Stovyklos programa ruošiasi, paskaitininkai kviečiami. Dar daug laiko iki stovyklos, bet ne tada stovyklai ruoštis, kai į ją laikas važiuoti. Su šiuo literatūros vakaru prasideda ir stovyklos rengimas.

A.V.M.

Du stalo teniso varžybų laimėtojai. R. Končiūtė, 12 metų, ir J. Nasvytis. R. Končiūtė neseniai pradėjo žaisti ir jau spėjo apygardinės pirmenybės B klasėje iškovoti 1-mą vietą, o Ohio atvirose pirmenybėse, pradedančiųjų klasėje 4-tą vietą.

P. Petručio nuotrauka

• Šarūnas Abraitis, atitarnavęs JAV armijoje, pašutiniu metu buvęs Vokietijoje, grįžo atgal į Clevelandą.

• A. a. Prano židonio vienerių metų mirties sukakties šv. Mišios su egzekvijomis įvyks balandžio 8 d., 7:30 val. ryto šv. Jurgio bažnyčioje. Velionies prietelius ir pažįstamus kviečiame dalyvauti pamaldose.

Smelstoriai

• Išnuomojamas 6 kambarių butas antrame aukšte 1255 E. 71 (netoli šv. Pranciškaus bažnyčios). Teirautis telefonu — HE 1-2042.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.

Cleveland 24

Gavome 222 naujus skaitytojus

450 naujų skaitytojų vajas lentelė, skaitant už kiekvieną Dirvos leidimo metus po 10 naujų skaitytojų, dabar taip atrodo:

1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960

*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*

DIRVA

6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Už metus — \$8.00 ☐

Už 6 mėnesius — \$5.00 ☐

(Tos kainos yra tik naujiems skaitytojams)

(Pažymėkite atitinkame lankelyje savo užsakyimą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote sau ar kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SAVE BY MAIL
POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

DEPOSITS MADE BY APRIL 20 EARN INTEREST FROM APRIL 1

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Kun. dr. Pr. Gaidamavičius-Gaida, po dr. A. Šapokos mirties, bus vyriausiu "Tėviškės žiburių" redaktorium. Kun. P. Gaida "Tėviškės žiburiuose" redakcinį darbą dirbo penkerius metus.

• Rašyt. Ant. Gustaitis savo kūrybą skaitys: Brocktone balandžio 8 d., Omahoje balandžio 22 d. ir Chicagoje balandžio 23 d.

• Iš Brazilijos į Medelliną, Kolumbijoje, atvyksta nuolatiniams apsigyvenimui Justinas Žvingėla. Laukiama iš Brazilijos ir daugiau lietuvių.

• Dail. Viktoro Vizgirdos kūrinių paroda įvyks Chicagoje, Čiurlionio galerijoje, balandžio 16-24 d.

• Inž. Stepui Malėnui, išvykstančiam trims metams į Indiją, draugai newyorkiečiai buvo suruošę atsisveikinimo pobuvį, kuris įvyko kovo 26 d., Festival restorane, Nem Yorke.

• Jonui Lietuvninkui, iš Baltimorės, už paaugotus Vasario 16 Gimnazijai \$500, Gimnazijos direktorius kun. L. Gronis atsiuntė labai gražią padėką ir džiaugsmą, kad atsiranda tokių kilnių rėmėjų.

• A. Lymantas, Lietuvos Pajūrio redaktorius, iš Montrealio, Kanados, su žmona balandžio 8-9 dienomis lankysis New Yorke ir jiems Mažosios Lietuvos bičiuliai — rezistentai ruošia priėmimą, kuris įvyks balandžio 9 d., 4 val. p. p., šv. Jono parapijos salėje, 197 Maujer Street, Brooklyne, N. Y.

Grupė Buenos Aires lietuvių dalyvavę priėmime pas Arnoldą Barsantį, buvusį Nepr. Lietuvoje Argentinos gen. konsulą. Nuotraukoje iš kairės: rašytojas J. P. Martinez-Bersette, O. Ožinskienė, inž. J. Čekanauskas, Bersette, Babronienė, V. Survilienė, B. Survila, A. Barsanti, K. Čekanauskienė, E. Galekaitė-Barsantienė, L. Grišonienė.

• Mirė Aleksandras Noakas, sulaukęs 72 m., savo bute New Yorke. Velionis Lietuvoje buvo teismo anstoliu Raseiniuose, Šiauliuose ir kitur. Paliko sūnų dr. Eugenijų ir dukterį medicinos gydytoją New Yorke. Palaidotas balandžio 3 d.

• K. Kalendra, ALT S-gos Kanados centro valdybos pirm. ir A. Kuolas, Velykų šventės praleido New Yorke pas gimines ir draugus. Ta proga tarėsi su bendraminčiais ir tautinės veiklos klausimais.

• Balandžio mėn. prasidės Lietuvių Namų Medelline statyba. Pamatų pašventinimui ruošiamos iškilmės, į kurias atvyks iš Bogotos Lietuvos Konsulas Dr. Sirutis.

• Balandžio mėn. 8 d. Bogotoje įvyksta šaunios lietuviškos vestuvės. Žinomo lietuvių fabrikančio inž. Didžiulė dukterė Marija-Vida Didžiulytė išteka už Chicago lietuvių inž. Donato Siliūno. Jaunoji pora lieka gyventi Bogotoje.

• Ši šeštadienį ir sekmadienį, balandžio 8-9 d. Toronto filisterių skautų ruošiamame seminare komunizmo problemomis aiškinti, pasiskaitų tvarka bus tokia: Šeštadienį, 2 val. Dr. J. Ancevičius — Istorinis marksizmas. 4 val. B. Vaškelis — Komunizmas praktikoje.

Sekmadienį, 12:30 val. — K. Skrupskelis — Komunizmo patrauklumas vakarų intelektualams.

Seminaras įvyks Prisikėlimo parapijos muzikos kambaryje. Suinteresuota visuomene kviečiame seminare dalyvauti.

• Lietuvių Bendruomenės centro valdybos leidžiamo biuletenio kovo mėn. numeris jau atspausintas ir siunčiamas į apylinkes.

• Indianos oktetas "Aras", vadovaujant muz. Fausto Strolis, balandžio 9 pasirodys East Chicago, Ind., kur padainuos jų gerai jau žinomas lietuvių partizanų dainas.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Mielai VALEI NEMICKIENEI ir jos šeimai, motinai

A. A. V. LASTAUSKIENEI

mirus, reiškiamė širdingą užuojautą

M. J. Šalučkų šeima

ŽUVO TAUTVYDAS ŠLEŽAS

A. a. Tautvydas Šležas

Kovo 19 dieną, 2 valandą sekmadienio ryte, Bostono Universiteto matematikos studentas, Tautvydas Šležas, grįždamas namo iš Pabaltiečių vakaro "Baltais Nams", Jamaica Plain, sutiko netikėtą mirtį. Ant ledo paslydus Tautvydo vairuojamam "motor-scooteriui" ir atsimušus į gatvės perskyrimo paaugstinimą apvirto, numesdamas jį po atvažiuojančios mašinos ratais. Ir taip žuvo vos 26 metų sulaukęs jaunuolis, nebeišvėdęs pražystančių pavasario žiedų, nepasinaudojęs atsiesto mokslo vaisiais... Atsiskyrė palikdamas didžiulę spragą Bostono jaunimo ratelėje, neapsakomą skausmą savo tėvelių širdyje.

Tautvydas Šležas buvo gimęs Klaipėdoje, 1935 metų kovo 12 dieną, Lietuvos karininko Albinio ir Onos Šležių šeimoje, savo kūdikystės dienas praleido Kaune. Artėjant rusams, 1944 metų rudenį, su tėveliais ir jaunesniu broliuku Romu, įsuko tremties kelin — Vokietijos įsakais, pasibaigus karui, ilgesniui laikui apsigyveno Kassellio pabėgėlių stovykloje, kur mokėsi lietuviškoje mokykloje.

Išmigravus į Ameriką, 1949 metais, p. Šležių šeima įsikūrė Bostone. Čia, Tautvydas baigęs Boston Technical gimnaziją, pradėjo siekti aukštojo mokslo Northeastern Universite, iš kur greit buvo pašauktas karineitarnybai. Išbuvęs dvejus metus Amerikos armijoje, Vokietijoje, 1959 metų žiemą grįžęs namo, vėl tęsė studijas Bostono Universitete, tikėdamasis baigti sekapčių metų pavasarį. Deja, negailastingoji giltinė suardė jo planus, nelaiku užpuosdama jo gyvybės liepsnele.

Nuo pat vaikystės dienų Tautvydas augo ir brendo skautiškoje dvasioje, visad būdamas tiesus, turėdamas tvirtą nusistatymą. Nenuostabu, jog draugai jį gerbė ir mėgo. Nuo Bostono "Lapinių" būrelio įsikūrimo dienos, 1951 metais, iki gyvenimo stygai nutrūkus, jis visad, su skautiška žypsena veide, aktyviai reikėsi būrelio veikloje. Nebuvo nei stovyklos, nei iškylos, nei rengiamo vakaro vargšams Vokietijos broliams paremti, kur jis nedalyvautų. Ir taip, be pertaukos, per devynis metus! Devynis, kupinis jaunatviško džiaugsmo metus, jis nešiojo "lapino" vardą... Tai buvo jaunuolis, tikras brolis savo idėjos draugams.

Tautvydo jau nebėra. Jis iškeliavo amžinybėn ir nebegrįš niekada skautiškan ratelin. Jis jau nebeatstys palapinių kvepiančiame pušyne ir nebepadės silpnai sesutei nešti sunkų ryšulį stovyklon, kitoje ežero pusėje...

Bet, kai vėl miško gilumoje gęstant vakaro laužui, toli nuo gimtosios šalies, sustos Bostono Vyčiai vakarinei maldai, kai tvirtos rankos susijungs į broliškos idėjos ratą, kai paslaptingoje nakties ramybėje tyliai pasigirs, "Ateina naktis... Dievs yr čia.", tada Tautvydo skautiškoji dvasia bus vėl su mumis...

LB RINKIMINĖS KOMISIJOS PRANEŠIMAS

JAV Vyriausioji Rinkimų Komisija, sudaryta LB Centro Valdybos šio sąstato: pirmininkas --R. Skipitis, nariai -- Dr. K. Drangelis, M. Mackevičius, J. Našlūnas, J. Talalas ir B. Vitkus.

Komisija savo posėdyje 1961 m. kovo 25 d. Chicagoje, apsvačiusi Rinkimų Taisyklių nuostatus, pasirendama tų pat taisyklių 34 str., nutarė paskelbti vadovautis šias informacijas:

1. KOMISIJOS ADRESAS: R. Skipitis -- 5613 So. Emerald Ave., Chicago 21, Illinois Telefonas -- TRIangle 3-2873.

KOMISIJOS SEKRETORIUMI išrinktas -- J. Talalas, 7137 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel. STewart 3-0926.

RINKIMŲ TAISYKLIŲ 7 str. pakeisti taip: 7. LB Tarybą renka JAV lietuviai, ne jaunesni, kaip 18 metų amžiaus ir registruoti LB apylinkėse - registravimosi pagrindas solidarumo mokesčio įnašai bent už einamuosius metus.

RINKIMŲ TAISYKLIŲ 17 str. pakeisti taip: "12 Kandidatų sąrašą rinkiminės apygardos rinkimų komisijai gali pasiūlyti ne mažiau, kaip 10 rinkikų ir atskiru sąrašu gali būti pasiūlyti ne daugiau, kaip 7 kandidatai. APYGARDOJE pasiūlytų renkamųjų kandidatų turi būti ne mažiau 10".

RINKIMŲ TAISYKLIŲ 14 str. pakeisti taip: "14. Kandidatų sąrašai rinkiminių apygardų rinkimų komisijoms teikiami ne vėliau, kaip iki 1961 m. balandžio mėn. 8 d. (pašto atspaudas).

Tas pats asmuo kandidatu negali siūlomas tik viename sąraše ir savo gyvenamoje rinkimų Apygardoje."

RINKIMŲ TAISYKLIŲ 33 str. punktą pakeisti taip: APYGARDŲ RINK. KOMISIJOS 33 a) iš apylinkių rinkimų komisijų atsiųstų duomenų parengia rinkiminių apygardų rinkimų suvestines ir jas išsiunčia Vyriausiajai Rinkimų Komisijai ne vėliau, kaip per dvi savaites, jas gavus iš Apylinkių Komisijų".

E. CHICAGO

RUOŠIASI RINKIMAMS

Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba stipriai ruošiasi Lietuvių Tarybos rinkimams. Į Lietuvių Tarybą iš East Chicago apylinkės sutiko kandidatuoti: Stepas Juodakis ir Viktoras Makiejus.

Sudaryta rinkiminė komisija: Tadas Mečkauskas, A. Domarkienė, Petras Bingėlis, Aleksandras Špokas ir Stepas Karvelis. Rinkiminė komisija jau yra parengusi rinkikų sąrašus ir kviečia visus apylinkės Bendruomenės narius gausiai dalyvauti įvykstančiuose rinkimuose.

Jeigu atsitiktų, kad per neapsižiūrėjimą, kai kurių narių nebūtų įtrauktos į rinkikų sąrašus pavardės, prašome tuo reikalu kreiptis į komisijos narį Tada Mečkauską, gyv. 4222 Euclid Ave, Telefonas EX 7-8201 arba pas kitus komisijos narius.

LIETUVIŲ FONDO REIKALU

Lietuvių Bendruomenės apylinkės aktyvesnieji veikėjai gyvai seka Lietuvių Fondo steigimą ir laukia daugiau smulkesnių informacijų iš Bendruomenės valdybos.

VASARIO 16 D. GIMNAZIJA

Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba Vasario 16 d. Gimnazijos šalpos reikalais rūpintis pavedė valdybos vicepirmininkui Kazimierui Pociui. Jis jau turėjo pasitarimą su būrelių vadovais, Aiškintasi ir naujų rėmėjų verbavimo reikalu.

PASKYRĖ PREMIJĄ

Tautinės Sąjungos skyrius ir šiais metais paskyrė \$100.00 premiją Dirvos rengiamų jaunųjų tautelių varžyboms, kurios įvyks Clevelande balandžio mėn. 29 d. Pakenė

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

(rb)

A+A

Liūdesio valandoje, tragiškai žuvus motociklo nelaimėje mūsų būrelio nariui, Lapinui, Skautui Vyčiui

TAUTVYDUI ŠLEŽUI,

velionio tėveliams ONAI ir ALBINUI, broliui ROMUI ir pusseserei MARYTEI reiškiamė gilią užuojautą.

Dr. J. Ancevičius, A. Bricius, V. Dikulis, G. Juozapaitis, E. Kiliulis, V. Klemas, J. R. Banicius, A. Jungolavicius, R. Kalvaitis

Kolegai

DR. BRONIUI DIRMEIKIUI

mirus, velionies šeimai gilią užuojautą reiškia

Julius ir Birutė Smetonai

Didelio skausmo prislėgtus

VALEI ir BRONIŲ NEMICKUS

su šeima, jų mylimai motinai, uošvei ir senelei

A. A. V. LASTAUSKIENEI

mirus, užjaučia ir kartu liūdi

Bronė Paplėnienė ir dukros

VALEI ir BRONIŲ NEMICKAMS

su šeima, didžio skausmo prislėgtiems dėl jų motinos, uošvės ir seneleš

A. A. V. LASTAUSKIENĖS

mirties, giliausią užuojautą reiškia

Elzė Stankuvienė